

PRIHVAĆENA INICIJATIVA SUH-a

Povećan neoporezivi dio mirovine!

4

EUROPSKE PERSPEKTIVE ZA MIROVINE NA HRVATSKI NAČIN

Tko su zagovaratelji privatizacije rizika starosti?

Koja je budućnost mirovina u Europi dvije godine nakon što je usvojena Bijela knjiga EU o mirovinama? Hoće li jačati javne ili privatne mirovine? Tko je, zapravo, na vlasti u Hrvatskoj?

5-6

KOORDINACIJE UMIROVLJENIČKIH UDRUGA I ZAJEDNICA

Oštro **PROTIV** **DISKRIMINACIJE** vozača starijih od 65 godina!

3

Koordinacije umirovljeničkih udruga i zajednica

Oštro protiv diskriminacije vozača starijih od 65 godina!

Na 38. sjednici Koordinacije umirovljeničkih udruga i zajednica, održanoj 16. rujna 2014., po prvi put su se okupili predstavnici baš svih članica, uključujući i Sindikat umirovljenika te Maticu umirovljenika, a pridružili su se i predsjednik Hrvatske stranke umirovljenika Silvano Hrelja, zastupnik iste stranke Željko Šemper, te Ante Gavranović, predsjednik Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe.

Na prvom mjestu dnevnog reda su bile izmjene i dopune Zakona o porezu na dohodak. Silvano Hrelja je prokomentirao kako je izjava premijera o povećanju neoporezivog dijela plaće ograničena samo na zaposlene, te da se on, nakon sastanka s čelnicima SUH-a i MUH-a, obratio pismom Zoranu Milanoviću sa stajalištem kako se umirovljenici i zaposleni trebaju jednako tretirati, te je zatražio sastanak s premijerom, ali nije dobio tu prigodu. HSU je izračunao kako bi povećanje neoporezivog dijela mirovina s 3.400 na 3.800 kuna obuhvatilo oko 75.000 umirovljenika koji bi prestali plaćati porez i prirez, a kupovna moć bi se povećala za 205.000 umirovljenika koji plaćaju porez i prirez, jer bi im prosječna mirovina porasla za 167 kuna. Promjena bi bila vidljiva i kroz veći povrat poreza za umirovljenike koji rade i na ugovore o djelu, te za primatelje inozemnih mirovina.

Hrvoje Dusper iz SUH-a naglasio je kako je ovdje riječ o principu i diskriminaciji, te da je stoga SUH još 16. rujna pokrenuo rečenu inicijativu za povećanje neoporezivog dijela mirovine, jer i umirovljenici su srednji sloj. Isto je naglasio i Savo Eskičević iz Zajednice umirovljenika unutarnjih poslova, a Jožef Pfeifer iz

iste Zajednice naglasio je kako se od HSU-a očekuje da kao član koalicije na vlasti taj stav izbori. Branko Cvetković iz MUH-a je izrazio podršku čelniku HSU-a Silvanu Hrelji.

Želimir Manenica, predsjedavajući Koordinacije, zaključio je kako će se uputiti prijedlog Nacionalnom vijeću za umirovljenike i starije osobe da hitno raspravi i podrži povećanje neoporezivog dijela za umirovljenike s 3.400 na 3.800 kuna.

Raspravljen je i problem proizašao iz promjena Zakona o sigurnosti prometa na cestama, gdje je Matica dala svoje osuđujuće stajalište, a Sindikat podnio prijavu Uredu pučke pravobraniteljice zbog diskriminacije osoba starijih od 65 godina. Milan Tomičić iz SUH-a je optužio predlagачa izmjena ovog zakona, kojime je osobama starijim od 65 godina propisano, neovisno o osobnom zdravstvenom statusu, da moraju po isteku vaŕljanosti vozačke dozvole ići na obvezatne zdravstvene preglede i to platiti iz svog džepa. SUH je to ocijenio diskriminacijom. Đuro Raše iz Hrvatskog umirovljenika smatra da je ovdje došlo do neosnovane promjene zakona koja nije utemeljena na realnim podacima o broju prekršaja i nesreća koje su uzrokovale starije osobe, već u korist liječničkog lobija. Eskičević je dodao kako je to provedeno bez rasprave i bez ikakvih prethodnih istraživanja. Nakon rasprave u kojoj su sudjelovali mnogi članovi Koordinacije, Hrelja je rekao kako Željko Šemper radi na prijedlogu izmjena tog zakona, sa statističkim podlogama, te naveo kako vjeruje kako će se izmijeniti ova izmjena zakona nepovoljna za starije osobe. Taj bi prijedlog trebalo podržati i Nacionalno

vijeće za umirovljenike i starije osobe, a posebna bi se uloga trebala dati liječnicima opće prakse koji bi po službenoj dužnosti trebali izvjestiti o potrebi zdravstvenog pregleda ovisno o zdravstvenom statusu pojedinca.

Jasna A. Petrović iz SUH-a izvjestila je o posljednjoj sjednici Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, na kojoj su Josip Kovačić i ona ishodili da se na Nacionalnom vijeću pokrene rasprava o potrošačkoj košarici, o čemu ovisi usklađivanje mirovina. Također je ponovljeno pitanje dodatnog doprinosa za zdravstvo, jer i predsjednica Upravnog vijeća HZMO-a Mirjana Rađenović drži da ima prostora za ukidanje tog neprihvatljivog nameta.

Raspravljalo se i o Zakonu o udrugama koji upravo stupa na snagu, što će zahtijevati izmjene statuta i rada udruga, posebno onih na koje se odnosi Zakon o računovodstvu neprofitnih organizacija. Dogovoreno je da radna grupa Koordinacije sastavi program rada.

Ante Gavranović je predložio da se na Nacionalnom vijeću zatraži rasprava o položaju umirovljenika, jer ih se tretira kao društveni teret, a inicirao je i osnivanje umirovljeničkog ekspertnog servisa. Petrović je pak naglasila da bi trebalo osnovati umirovljenički tim za praćene troškova života i potrošačke statističke košarice, jer starije osobe troše uglavnom na lijekove, režije, prijevoz i hranu, a to su troškovi koji su rasli. Zaključeno je također kako treba ponoviti inicijativu za osnivanje posebnog pravobranitelja/ice za starije osobe, te zatražiti od Pučke pravobraniteljice da svoj godišnji izvještaj snažnije posveti starijim osobama.

Naglo preminuo Nusret Šunje

Koji dan po održavanju Međunarodne konferencije „Aktivnosti Sindikata penzionera Italije na putovima solidarnosti“ u Sarajevu 22. rujna ove godine, domaćin konferencije Nusret Šunje, predsjednik Sindikata penzionera Bosne i Hercegovine, naglo je preminuo 1. listopada. U radu ove regionalne konferencije sudjelovali su čelnici sindikata umirovljenika iz BiH, Italije, Hrvatske, Slovenije i Srbije, a kolega Hrle je održao uvodno izlaganje.

Saznavši tužnu vijest kolege i prijatelji iz našeg SUH-a uputili su izraze sućuti njegovom sindikatu, centrali i obitelji, te održali minutu šutnje na sjednici Predsjedništva SUH-a 2. listopada 2014. Dragi kolega će nam ostati u sjećanju po svojoj dobrodušnosti i posvećenosti proboćima umirovljenika.

Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe

Zašto SUH ipak nije napustio sjednicu Nacionalnog vijeća?

13. sjednica Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe sazvana je 10. listopada, ali bez ikakvih konzultacija oko dnevnog reda ili termina. SUH je stoga obavijestio predsjednika Vijeća Antu Gavranovića te Ministarstvo rada i mirovinskog sustava kako njihovi predstavnici neće moći sudjelovati jer je istoga dana sjednica Predsjedništva SUH-a, te da neće sudjelovati ako se predviđeni dnevni red svodi samo na raspravu o radnom Nacrtu prijedloga izmjena Zakon o mirovinskom osiguranju i informaciji o izradi statističkih izvješća Državnog zavoda za statistiku za potrebe usklađivanja mirovina. Ipak, odlučeno je da u radu sudjeluje zamjenski član Ivo Marjanović, ali samo ako se prihvati da se u dnevni red uvrste daljnje točke dnevnog reda, i to rasprava o izmjenama Zakona o porezu na dohodak, informacija o diskriminaciji vozača starijih od 65 godina temeljem izmijenjenog Zakona o sigurnosti prometa, te inicijativa o izmjeni Zakona o doprinosima. U vezi svih tih točaka Sindikat umirovljenika prethodno je svim članovima Vijeća dostavio svoje materijale. Predsjedavajući je podržao da se odmah uvedu točke o porezu na dohodak i vozačkim dozvolama, naglasivši kako je previdio dogovor u okviru koordinacije da se te točke uvrste na prvu sjednicu, a za točku o doprinosima je ocijenio da se uvrsti u sljedeću. Uputa Predsjedništva SUH-a kolegi Marjanoviću kako treba napustiti sjednicu Vijeća u slučaju da se „SUH-ove točke“ ne uvrste, postala je time nesvrhovita.

O radnom Nacrtu prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju uvodne napomene podnijela je pomoćnica ministra rada Mirjana Rađenović naglasivši da je tekst koji je poslan članovima Vijeća izmijenjen, pa je distribuiran novi tekst. Prisutni su odbili raspravljati o nečemu što nisu imali priliku pročitati. Stoga je usvojen zaključak kako će članovi Vijeća u svojim organizacijama provesti raspravu o novom tekstu, te dostaviti primjedbe i sugestije u Ministarstvo.

Ivo Marjanović je obrazložio inicijativu za izmjenu Zakona o porezu na dohodak koju je još 16. srpnja SUH uputio ministru Borisu Lalovcu, a čiji je cilj povećanje neoporezivog dijela mirovine s 3.400 na 3.800 kuna, držeći da međuosobno neoporezivog dijela plaća i mirovina treba biti zadržan u istim veličinama kakav je danas. To znači da ako se neoporezivi dio plaće (dohotka) za zaposlene povećava s 2200 na 2600 kuna, za isti iznos treba povećati i neoporezivi dio mirovina odnosno s 3.400 na 3.800 kuna. Drugo, svako isključivanje umirovljenika iz te mini-porezne reforme u korist jačanja srednjeg sloja i budućnja potrošnje, bilo bi diskriminativno.

Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe odlučilo je uputiti žurni zahtjev ministru Borisu Lalovcu da Vijeću prezentira razloge zbog čega bi u Zakonu o porezu na dohodak bila marginalizirana populacija umirovljenika i starijih osoba.

Kad je pak riječ o informaciji koju je Sindikat umirovljenika uputio Uredu pučke pravobraniteljice zbog diskriminacije vozača starijih od 65 godina u Zakonu o sigurnosti prometa, nakon kratke rasprave Nacionalno vijeće je odlučilo hitno uputiti poziv Ministarstvu unutarnjih poslova da Vijeću prezentira razloge za donošenje takve izmjene koja je već u primjeni, kako bi se najdalje u roku od mjesec dana o tome raspravilo i zatražilo promjene takvog propisa.

Najposlije, predstavnici Državnog zavoda za statistiku prezentirali su model statističkog praćenja potrošnje, na temelju kojeg se usklađuju mirovine. Podaci su ocijenjeni obuhvatnima, a baza podataka bogatom, međutim, nisu svi članovi Nacionalnog vijeća bili zadovoljni količinom podataka, držeći kako se kod izračuna troškova života koristi oko 830 pozicija, čime se na neki način iskrivljuje činjenično stanje. Jer kad se trebaju usklađivati mirovine, onda doista u tu računicu ne bi trebali spadati jahte, automobili, nakit i sl., jer to nije profil njihove potrošnje. Zaključeno je stoga da bi umirovljeničke udruge trebale izraditi svoje prijedloge i viđenja glede izračuna potrošačkog indeksa za potrebe usklađivanja mirovina.

HZMO: Upravno vijeće

Nula za umirovljenike

Na 29. sjednici Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, održanoj 10. rujna o.g., na dnevnom redu su bila i informacija o indeksu potrošačkih cijena i nominalnom indeksu bruto plaće, kao temelju za utvrđivanje aktualne vrijednosti mirovine. Indeks potrošačkih cijena za prvih šest mjeseci ove godine, u odnosu na prethodnih šest mjeseci, zabilježio je pad od 0,19 posto, dok je nominalni indeks bruto plaće za prvo polugodište porastao za 0,10 posto, ali je njihov odnos jednak - nuli. Stoga sukladno članku 88. stavkom 7. Zakona o mirovinskom osiguranju, aktualna vrijednost mirovine se ne usklađuje ako je stopa promjene jednaka ili manja od nule. Tako je i najniža mirovina za jednu godinu mirovinskog staža do kraja 2014. godine ostala na mizernih 59,05 kuna.

Predsjednica SUH-a Jasna A. Petrović je izrazila nezadovoljstvo zbog neusklađivanja mirovina, jer to zapravo znači da su za cijelu 2014. godinu mirovine zamrznute, držeći kako je problem u tome što Ministarstvo rada nije održalo riječ iz dogovora s umirovljeničkim udrugama, kad je rečeno da će se uvesti isključivo varijabilna formula usklađivanja, dok je ministarstvo ostavilo i varijantu tzv. švicarske formule. Predsjednik Matice Josip Kovačić je naglasio problem načina izračuna potrošačkog indeksa, jer se uvrštavaju proizvodi koji nemaju nikakve veze sa starijom populacijom. Petrović je dodala kako zapravo najviše rastu troškovi koji se odnose na umirovljenike, a to su lijekovi, režije i sl.

Stoga je Upravno vijeće podržalo da se od Nacionalnog vijeća zatraži da što hitnije otvori raspravu o metodologiji izračuna potrošačkog indeksa za usklađivanje mirovina.

Povećan neoporezivi dio mirovine!

Vlada je uputila u hitnu proceduru konačni prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak, kojim se neoporezivi dio mirovine od 1. prosinca 2014. povećava sa 3.400 na 3.800 kuna. U obrazloženju se navodi kako će na temelju takvih izmjena oko 80 tisuća umirovljenika biti oslobođeno plaćanja poreza na dohodak, a 145.000 umirovljenika dobiti veće mirovine. Sindikat umirovljenika javno je izrazio zadovoljstvo time što su u konačnici u ovu poreznu mini-reformu uključeni i umirovljenici.

Kad je Sindikat umirovljenika Hrvatske 16. srpnja uputio netom izabranom ministru financija Borisu Lalovcu inicijativa za izmjene i dopune Zakona o porezu na dohodak radi povećanja neoporezivog dijela mirovine sa 3.400 na 3.800 kuna, bilo je to stoga jer je ministar najavio povećanje neoporezivog dijela plaće s 2.200 na 2.600 kn. Obrazložili smo kako bi se takvim povećanjem ojačala kupovna moć umirovljenika koji pripadaju tzv. srednjoj klasi, te bi se zaustavio kontinuirani pad potrošnje, a bez čega nema ni ekonomskog razvitka. Naglasili smo kako srednji sloj u razvijenim zemljama čini oko 60 posto stanovništva i on je temelj razvoja svake zemlje, dok je u Hrvatskoj sveden na 10-15 posto.

Ministar nije odgovorio, niti je u svojim istupima ijednom spomenuo umirovljenike. SUH je stoga ministru 26. kolovoza uputio javni poziv da prestane diskriminirati umirovljenike, upitavši ga je li zaključio kako se 1,2 milijuna hrvatskih umirovljenika bespovratno srozalo u kategoriju niže, osiromašene, klase pa tu nema spasa, ili je, pak, time deklarirao stajalište Vlade kako budućnost Hrvatske vidi sa starijim osobama samo kao korisnicima socijalne pomoći?

Misli li Vlada da su umirovljenici skupina koja ne može pružiti veliki otpor i politički nije opasna, pa ju se može olako diskriminirati i isključivati? - glasilo je upozoravajuće pitanje SUH-a, a takvo pitanje u godini kad započinju izborna događanja, ima svoju političku težinu. SUH, međutim, nije ostao na tome. Zatraženo je angažiranje Hrvatske stranke umirovljenika, koja je to i učinila 3. rujna javnim pismom premijeru, također tražeći povećanje neoporezivog dijela mirovine u jednakom iznosu u kojem je Vlada najavila povećanje neoporezivog dijela plaće za zaposlene. HSU je ocijenio kako bi se kupovna moć obuhvaćenim umirovljenicima povećala za 124,3 milijuna kuna godišnje, a njihova prosječna mirovina bi porasla za 167 kuna mjesečno. Milanović, međutim, nije našao vremena za razgovor, niti je odgovorio na Hreljinu inicijativu.

Čelnici Sindikata, Matice i HSU-a nalaze se 4. rujna i odlučuju na daljnje pritiske. Sindikat umirovljenika istoga dana upućuje izvanredno priopćenje u kojem pita premijera Milanovića čuje li on umirovljenike kad traže povećanje osobnog odbitka za umirovljenike. SUH je upozorio da

Bitka je dobivena. Borba za mirovine i prava umirovljenika se nastavlja, osobito za one koji životare s minimalnim mirovinama i dodirnuli su granice siromaštva

se politikama i mjerama kojima se diskriminira dio srednjeg sloja temeljem dobi čini višestruka šteta, te poručio: „Upozoravamo Vladu da je vrijeme je da se Hrvatska pokrene, a to neće ići bez snaženja srednjeg sloja, zaustavljanja pada potrošnje i dokidanja siromaštva. To neće ići bez umirovljenika i njihova potrošačkog potencijala.“

Matica umirovljenika Hrvatske idućeg je dana uputila svoje javno priopćenje kojim optužuje Vladu da ne poštuje dogovore s umirovljeničkim udrugama i prosvjeduje što se u više zakona umirovljenici diskriminiraju zbog starosne dobi i tretiraju kao građani drugog reda. Matica je izredala više primjedbi na više zakona, kao i zbog nefunkcioniranja Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe.

I onda, eto konačnog prijedloga Zakona. Eto prihvaćanja inicijative za povišenje neoporezivog dijela mirovina. U obrazloženju Ministarstva financija piše: Povećanjem osobnog odbitka umirovljenika, odnosno neoporezivog dijela dohotka sa 3.400,00 na 3.800,00 kuna **oko 80.000 umirovljenika bi bilo oslobođeno plaćanja poreza na dohodak**, a prihodi od poreza na dohodak bi se, pod pretpostavkom da umirovljenik nema uzdržanih članova, na godišnjoj razini smanjili za oko 136 milijuna kuna. Isto tako, procjenjuje se da će **za 145.000 umirovljenika doći do povećanja njihovih mirovina**. Isto će se odnositi i na umirovljenike koji primaju inozemnu mirovinu, na zaposlene umirovljenike ili one koji rade na ugovor o djelu. Uglavnom, u godini kad su zbog izostanka usklađivanja - mirovine praktički zamrznute, raduje svaka povišica mirovina, pa makar i samo za dio umirovljenika pripadnom tzv. srednjem sloju.

EUROPSKE PERSPEKTIVE ZA MIROVINE NA HRVATSKI NAČIN

Tko su zagovaratelji privatizacije rizika starosti?

Piše: Jasna A. Petrović, članica Izvršnog odbora FERPA-e

Mirovinski sustavi su dugoročne naravi i moraju biti sigurni i pouzdani, naglašava se u dokumentu koji je usvojila Europska konfederacija sindikata, pozivajući na veću zainteresiranost i oprez svoje članice, sindikalne središnjice diljem EU. Hrvatski sindikati nisu pokazali osobitu zainteresiranost za provedene mirovinske reforme, kao da se one ne odnose na radnike koji će njihove posljedice osjećati u mirovini, već na neke apstraktne umirovljenike.

Mirovine moraju biti utemeljene na čvrstim obećanjima između starijih i mladih ljudi, dakle izgrađeni u duhu međugeneracijske solidarnosti. Oko toga nema dvojbe, kao što nije dvojbeno da su temelj mirovinskih sustava činili - i činit će i u budućnosti - stupovi međugeneracijske solidarnosti, dakle državni mirovinski sustav kao izvor najvećeg dijela materijalne sigurnosti umirovljenih osoba u starijoj dobi. „Bijela knjiga EU o adekvatnim, sigurnim i održivim mirovinama“ nije dovela u pitanje neobičnu važnost prvog mirovinskog stupa za opstanak mirovinskih sustava u Europi. Istina, u njoj se naglasilo kako taj državni odnosno javni mirovinski stup možda neće biti dovoljan zbog financijske krize i ubrzanog starenja stanovništva, te da je potrebno ugraditi dodatne sheme mirovinske štednje.

Jačati javni mirovinski stup

Europski sindikalni pokret je krajnje jasno izrazio punu podršku snaženju prvog javnog mirovinskog sustava, držeći kako je to jedino pouzdano i zaštićeno rješenje za buduće umirovljenike, jer je tamo mirovina državnim nadzorom zaštićena od rizika, te bazirana na solidarnosti i poštenoj redistribuciji.

Mirovinske reforme su danas na vrhu prioriteta u mnogim zemljama, no iako je Bijela knjiga o mirovinama zacrtala europske gabarite, pitanje mirovinskih reformi je u potpunosti unutar nacionalnih kompetencija. Europska komisija se nije ustezala davati preporuke vladama članica, s ciljem postizanja makroeko-

Koja je budućnost mirovina u Europi dvije godine nakon što je usvojena Bijela knjiga EU o mirovinama? Hoće li europski umirovljenici s novim trendovima okrenutima privatizaciji dijela mirovinske štednje postati manje ili više siromašni? Hoće li jačati javne ili privatne mirovine? Tko je, zapravo, na vlasti u Hrvatskoj?

nomske stabilnosti i uravnoteženja javnih financija. Te su se preporuke ograničile na povećanje dobi za umirovljenje, uz sugestiju da ona bude povezana s nacionalnim trendom starenja i očekivane životne dobi, te s upozorenjima kako je važno maksimalno reducirati prijevremeno umirovljenje, preporučujući mrkvu a ne batinu.

Europski sindikalisti podržavaju ideju potrebe uravnoteženja vremena provedenog na radu i vremena provedenog u mirovini, ali se apsolutno protivi da se taj cilj postigne svojevrsnim automatizmom povećanja dobi za umirovljenje s rastom očekivane životne dobi, a posebno se protive da bi to bilo vezano i uz spol, što je također nekima znalo pasti na pamet. Autori takvih neoliberalnih vizija zaboravljaju da prvo treba ostvariti odgovarajuću stopu zaposlenosti, osobito onih u starijoj dobnoj skupini. Prema Eurostatu 2013. godine stopa radne aktivnosti je još uvijek niža od 75 posto, što je postavljeno strateškim ciljem EU do 2020. godine (sada 68 posto!), a svaka zemlja treba sama istražiti svoje vlastite potencijale zaposlenosti.

U Hrvatskoj je posvemašniji nonsens što je poslušnički legalizirana dob za umirovljenje od 67 godina, iako su statistike katastrofalne: stopa aktivnosti u Hrvatskoj dosegla je najnižu razinu te u dobnoj skupini od 15 do 64 godine pala na pedesetak posto. Time je Hrvatska učvrstila svoju zadnju poziciju u Europskoj uniji!

Dakle, stopa aktivnosti iznosi 51,9 posto, stopa zaposlenosti 43,3 posto, a stopa registrirane nezaposlenosti 17,4 posto. Najgore prolaze žene čija je stopa aktivnosti pala na 46,2 posto, a zaposlenosti na samo 37,8 posto. Još gore prolaze starije dobne skupine radnika jer ih

je zaposlena jedva trećina, a o mladima je tužno govoriti, jer ne samo da ih je tek polovica radno aktivna, već ih nerijetko uzdržavaju djedovi i bake, jer su im i roditelji nezaposleni. Po svim tim parametrima mi smo na dnu svih europskih ljestvica. Je li logično u takvim uvjetima govoriti o potrebi skraćivanja prijelaznog razdoblja za konačno uvođenje dobi za umirovljenje od 67 godina? Osobito kad u drugim zemljama takvim odlukama prethode široke znanstvene rasprave i istraživanja, te dugotrajni pregovori sa socijalnim partnerima, jer dob za umirovljenje ovisi o mnogim parametrima poput radnih uvjeta, dominantnog tipa industrije, statističkim pokazateljima itd.

Mirovine odražavaju desetljeća radnog života, a nezaposlenost najčešće nije osobni izbor, niti je to rad na određeno ili skraćeno vrijeme. Mnoge žene ne uspijevaju se zaposliti jer bi više plaćale smještaj u vrtiću ili naprosto zato što nema dovoljno kapaciteta u jaslicama i vrtićima, ali su kasnije kažnjene nižim mirovinama (prosječna mirovina žene u EU je 40 posto niža od mirovine muškarca).

Fleksibilizacijom do manje doprinosa

Stariji radnici nisu popularni zaposlenici i nerijetko dobivaju otkaz u poznim godinama, te odlaze u mirovine i s 10 do 20 godina provedenih na zavodima za zapošljavanje. Takvim radnicima primarne naknade za nezaposlenost u Hrvatskoj je ograničeno 450 dana, i to ako je osoba provela na radu više od 25 godina. Nakon toga su i takvi na cesti. Izuzetak su radnici s 32 godine radnog staža kojima nedostaje do pet godina do starosne mirovine, koji mogu primati naknadu do umirovljenja.

Najveći je problem, drži i europski sindikalni pokret, što se zbog deregulacije uvjeta zaposlenja sve češće dobivaju radna mjesta na određeno vrijeme, povremeni i privremeni poslovi, poslovi preko agencija, rad u skraćenom radnom vremenu (part-time) i sl. Naravno, uz visok postotak onih koji rade na crno. Kako Hrvatska može u takvim uvjetima očekivati da ima održivi javni mirovinski stup, kad paralelno uvodi zakone koji rad čine nestabilnim, nesigurnim, potplaćenim, periodičnim, a sve to direktno utječe na smanjivanje unosa u mirovinske javne fondove. Kad znamo da je Hrvatska na vrhu EU po udjelu novozaposlenih ugovorima na određeno vrijeme (čak 92 posto!), postaje smiješno govoriti o potrebi fleksibilizacije i deregulacije, jer je ona dovedena do apsurdna. Istina, Hrvatska još nema široke mogućnosti part-time rada (skraćeno radno vrijeme), što bi odgovaralo npr. radu umirovljenika, starijih osoba ili osoba s obiteljskim odgovornostima, ali nikako kao regularni model zapošljavanja.

Ako želimo da ljudi rade dulje, to se neće postići zakonskom regulativom o povećanju dobi za umirovljenje na 67 ili 70 godina, već otvaranjem novih radnih sigurnih mjesta, poticajima za zapošljavanje mladih, starih, žena, poboljšanjem uvjeta rada, doškolovanjem, legalizacijom neplaćenog rada te rada na crno itd. Demografske statistike same po sebi ne govore ništa, kao što je vrlo relativna brojka o odnosu zaposlenih i umirovljenika, jer nije problem samo u starenju, već u društvenim politikama koje ne otvaraju nova i kvalitetna radna mjesta i ne donose mjere za povećanje stopa radne aktivnosti stanovnika.

EU je za profesionalne mirovine!

Ne zaboravimo kako jedna četvrtina Europljana danas ima mirovine kao glavni dohodak za život. Vrlo mali broj njih ima dodatne prihode. Svatko može razumjeti kako je potrebno mirovine održavati adekvatnima, te ih redovito usklađivati, jer u protivnome ne samo će broj siromašnih rasti, već će se bitno smanjiti potrošački kapacitet jedne četvrtine stanovnika.

Vraćamo se i bitnom pitanju o sve dominantnijim zagovarateljima privatizacije rizika starosti. U Hrvatskoj je takvih na pretek, a njihove plaće i honorari su obrnuto proporcionalni njihovoj vjerodostojnosti. Naime, u trenutku kad Hrvatska kreće u monetizaciju cesta, ili njihovu privatizaciju na rok od pedesetak godina, kako bi pokrila proračunske

minuse, nitko ne smije u javnosti ni spomenuti mogućnost „pokrivanja“ svih tih dugova ukidanjem postojećeg modela drugog mirovinskog stupa kapitalizirane štednje.

Ove godine u ožujku Europska komisija je prezentirala dugo čekani prijedlog direktive o djelovanju i nadzoru sustava tzv. profesionalnih mirovina, držeći ga time ingerencijom europskog radnog i socijalnog zakonodavstva. Profesionalne mirovine su oblik naknade za rad radnika, i one nisu obvezatne, već najčešće utemeljene na kolektivnim ugovorima. Većina zapadnoeuropskih radnika ima profesionalne mirovine, a gotovo polovica u svih 28 članica. Takve mirovine su komplementarne tzv. državnim ili javnim mirovinama, ali nisu tretirane kao financijski proizvod ili tržišna roba, već su usko povezane sa zaposlenjem te nacionalnim, granskim ili kompanijskim sektorom i radnom legislativom. Europski sindikalni pokret podržava takav pristup dodatnom mirovinskom stupu, međutim, ni u kom slučaju ne podržava model drugog mirovinskog stupa kao kapitalizirane štednje, koja je zapravo izum financijske industrije, ali ne na dobrobit budućih i sadašnjih umirovljenika.

Europski sindikati ne dvoje kako takozvana privatna mirovinska štednja nikako ne može spriječiti siromaštvo. Privatna kapitalizirana štednja za umirovljenje pogodna je samo za one zaposlene koji imaju visoka primanja, a i tada samo u okviru tzv. trećeg mirovinskog stupa, koji je apsolutno dobrovoljan. Tu je doista riječ o privatnom novcu na privatnom računu, koji je moguće, poput osiguranja, podizati u određenim rokovima, ali u okrnutim iznosima. I za takvu štednju ne jamči država.

Banke na vlasti

S ponešto sarkazma može se reći kako su u Hrvatskoj banke na vlasti, pa ispada da je svejedno za koga će se glasati na sljedećim izborima. U novinama je gotovo nemoguće objaviti ozbiljniju izjavu ili napis „protiv“ drugog mirovinskog stupa obvezatne kapitalizirane štednje, jer novine su financirane i oglašavanjem brojnih proizvoda financijske industrije. Tko bi grizao ruku koja ga hrani? Nasuprot tome udarne termine na TV i mjesta u novinama dobivaju zagovornici drugog mirovinskog stupa, ma koliko lagali, malo znali ili izmišljali. Čak i neke zakone nadete prvo napisane kao idejne koncepte na web stranicama uglednih banaka, da bi se zatim pojavili kao službeni prijedlozi nekog ministarstva.

Kod nas je uvođenje vrlo opasnog koncepta „casino-ekonomije“ prošlo bez glasa protiv. Nakon 550 godina od pada Bosne pod osmansku vlast, kad je i rođena ova uzrečica, sada „Hrvatska šaptom padne“. Naprosto, uz minimalni broj zaposlenih koji su osobno izabrali oblik mirovinske štednje u drugom stupu između tri ponuđena po stupnju rizičnosti, ostalo među sobom sami dijele (bankarski) mirovinski fondovi, i to po receptu dobi - mladi u rizičnu, srednja dob u umjereno rizičnu, a stariji radnici u konzervativnu štednju. Smanjena je obveza (i sigurnost) štednje u državnim obveznicama, a poraslo pravo igranja s dionicama na inozemnim tržištima.

Tko će nadzirati mirovinske bankare neće li mirovinskom štednjom spašavati svoje poljuljane ili propale portfelje (a takvih je poznatih slučajeva bilo i previše)? Tko će odgovarati za promašena ulaganja? Tko će nadoknaditi gubitke? Država? Država već ionako gubi jer je 5 posto doprinosa za mirovinsko osiguranje izdvojila i preselila na upravljanje bankama. Tako ima kontinuirani manjak od 1,6 posto bruto društvenog proizvoda još sljedećeg dvadesetak godina, i to 6 milijardi godišnje. Naime, taj iznos koji je preseljen na upravljanje bankama, država mora nadoknaditi pri isplati mirovina tekućim umirovljenicima. A banke kolo vode. Njih se pita. Ministri ponosno priopćavaju hrvatskoj javnosti kako su im banke odobrile ono ili ovo. Banke su za drugi stup. Banke su za monetizaciju cesta. Banke su na vlasti.

Tko hrvatskim radnicima kaže da su od takvog drugog stupa obvezatne kapitalizirane mirovinske štednje odustale brojne zemlje, poput Mađarske, velike Poljske i Slovačke, a takav su model odbile te uvele dobrovoljni npr. Češka i Slovenija. Doprinosi su zamrznule i razmišljaju o reformama sve tri baltičke zemlje i Rumunjska. Samo u Hrvatskoj zabranjeno je i govoriti o ukidanju drugog stupa. Tko je hrvatskim građanima, poput novog predsjednika Europskog vijeća Donalda Tuska, bivšeg poljskog premijera, rekao otvoreno da je drugi stup mirovinske štednje isplativ samo za zaposlene s neto plaćama višima od tisuću eura? Suprotno tome, hrvatski premijer je čak uvrijedio susjednu zemlju, kad je na upit hoćemo li i mi ukidati drugi mirovinski stup, odgovorio: „Nismo mi Mađarska!“. Ne, nismo. Nismo ni Poljska, ni Češka, ni Slovačka, mi smo mala Hrvatska koja nikako da se snađe.

PROJEKT SUH-A: Zaustavimo zloupotrebu starijih osoba

Osvijestiti, informirati, savjetovati, obraniti!

Piše: Marina Tripović

SUH je 1. rujna pokrenuo projekt „Zaustavimo zloupotrebu starijih osoba“, u kojem uz središnjicu i Gradsko povjereništvo Zagreba, kao partneri sudjeluju i podružnice iz Pule, Osijeka i Splita. Projekt je odobren u sklopu Natječaja Vlado-nog ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina za dodjelu bespovratnih sredstava udrugama za projekte u području zaštite, poštivanja i promicanja ljudskih prava za 2014. godinu. Prijavljen u kategoriji „Prevencija i suzbijanje različitih oblika nasilja u obitelji“, projekt je na naše iznenađenje i radost dobio maksimalan broj bodova, pa iako je riječ o simboličnom iznosu od 20.000 kuna za aktivnosti koje će provoditi u razdoblju od 1. rujna 2014. do 30. travnja 2015. godine, ponosni smo jer nam je otvorio vrata i dao vjetar u leđa da se i ubuduće uspješno upuštamo u slične pothvate.

Cilj - osvijestiti javnost i spriječiti nasilje

Temeljna ideja i cilj ovoga projekta je pridonijeti poštivanju i zaštiti ljudskih prava u Hrvatskoj, osobito najugroženijih kategorija starijih osoba, s naglaskom na žene izložene financijskom i materijalnom nasilju. Kada govorimo o starijoj populaciji, osvješćivanje javnosti o ovome problemu te njegova prevencija i suzbijanje su osobito važni jer se udio starijih u ukupnoj populaciji neprekidno povećava - posebno u uvjetima ekonomske krize.

U Hrvatskoj je zlostavljanje starijih osoba ugrađeno u Zakon o zaštiti nasilja u obitelji (NN 137/09, 14/10, 60/10), gdje je definirano kao „svaki oblik tjelesnog, psihičkog, spolnog ili ekonomskog nasilja“, međutim, kako je naglasak stavljen prvenstveno na žene i djecu, zakonska regulativa je izostala. Udio starijih od 65 godina je prema popisu stanovništva iz 2011. po prvi puta premašio udio mladih od 14, s udjelom od 17,7 posto, koji progresivno raste.

Nasilje nad starijom osobom u obitelji „otkriveno“ je tek 70-ih godina prošlog stoljeća, a razlozi zbog kojih se ono tek nedavno prepoznaje i priznaje je mnogo. Među razlozima se krije prvenstveno je-

dan uvriježen negativan stav društva prema starijima, koje se nerijetko percipira kao društveni teret, ali i šutnja samih žrtvi koje, bilo zbog osjećaja srama, krivice ili straha od mogućih posljedica ne prijavljuju slučajeve nasilja.

Međunarodna istraživanja su otkrila zabrinjavajući podatak kako se nasilje nad starijima te njihovo zanemarivanje u čak i do 80 posto slučajeva odvija u krugu obitelji, a među nasilnicima su često i susjedi te „prijatelji“ žrtve. Istraživanja su pokazala i to kako su upravo starije žene dvostruko češće žrtve financijskog nasilja.

Ovim projektom poseban naglasak je stavljen na informiranje javnosti o neprihvatljivosti nasilja i diskriminacije na temelju dobi, tj. ageizma, te rad na unaprjeđivanju suradnje organizacija civilnog društva s državnim institucijama na nacionalnoj i lokalnoj razini, i to putem informativno-edukativnih aktivnosti te edukaciju aktivista-volontera koji u okviru udruge rade u neposrednoj interakciji sa starijim osobama.

U smislu podizanja svijesti javnosti o pojavi financijskog i materijalnog zlostavljanja starijih, projekt će posebnu pažnju posvetiti i uzrocima, posljedicama te znakovima upozorenja, kako bi se izbjegle teže posljedice po stariju osobu - naime, ovaj oblik zlostavljanja nerijetko za sobom povlači i zanemarivanje, ali i psihičko i fizičko nasilje. Kako u većinu ciljanih korisnika spada posebno ranjiva kategorija starijih žena, projekt indirektno doprinosi osnaživanju ženskih ljudskih prava.

Kampanjom i edukacijom do uspjeha

Projektne aktivnosti konkretno uključuju izradu edukativnog video klipa od 5-10 minuta u 100 kopija, izradu i tiskanje informativnog letka u najmanje 5.000 kopija, osposobljavanje aktivista-volontera za pomaganje i savjetovanje postojećih i potencijalnih žrtava nasilja kroz poludnevne radionice u gradovima-sudionicima - Zagrebu, Splitu, Osijeku i Puli, javnu prezentaciju videa i letka u navedenim gradovima, u periodu od siječnja do travnja iduće godine, te njihovu distribuciju u 50 aktivnih podružnica diljem Hrvatske.

Jedan od glavnih ciljeva projekta u konačnici je i iniciranje izmjene Zakona o obveznim odnosima u vezi instituta dosmrtnog i doživotnog uzdržavanja, radi ograničenja njihove zloupotrebe, kao i iniciranje rasprave o potrebi izmjena Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji. U podružnicama-partnerima su izabrane operativne osobe koje će organizirati projektne aktivnosti u svojim gradovima - potpredsjednica SUH-a i predsjednica Odbora za socijalna i zdravstvena prava i sustav Biserka Budigam vodit će aktivnosti u Zagrebu, Zorica Drandić u Puli, Miroslava Radenović u Osijeku te Ljiljana Radaš u Splitu.

Projekt ima javni i medijski karakter te će se, uz distribuciju video-klipa i letka na privlačenje pozornosti šire javnosti, usmjeravati i putem priopćenja te drugog informativnog materijala. Vidljivost projekta će se osigurati kroz medijske najave na nacionalnoj i lokalnoj razini, koje će biti odaslane svim važnijim tiskanim i elektronskim medijima, kroz izvještaje s događanja, obavijesti u Glasilu SUH-a, na web stranici, u glasilu drugih udruga i organizacija s kojima SUH suraduje te informacijama o inicijativama upućenim mjerodavnim i nadležnim tijelima i institucijama.

Ovo je tek početak

S obzirom da SUH već 22 godine djeluje diljem Hrvatske, te predvodi aktivnosti umirovljenika i starijih osoba kroz 120 registriranih podružnica, od kojih šezdesetak vrlo aktivnih, projekt će pridonijeti tome da se pitanje prevencije i zaštite od zloupotrebe starijih osoba i izloženosti nasilju unese u redovite programe aktivnosti, od nacionalne razine udruge do razine podružnica, te u programe rada postojećih pravnih i psiholoških savjetova lišta SUH-a.

Osvješćivanjem i savjetovanjem kroz redovite aktivnosti SUH-a osigurat će se održivost svih projektnih postignuća, a zbog značenja problema materijalnog nasilja nad starijim osobama te važnosti socijalne uključenosti starijih, SUH će nastojati nadograditi ovaj projekt kroz buduće projekte iz socijalnih fondova Europske unije.

Pravno savjetova lište SUH-a utješilo je i obranilo mnoge članove, ali kad su svi naponi uzaludni, kao što je to u brojnim slučajevima manipulacija sa starijim osobama kroz institute dosmrtnog i doživotnog uzdržavanja, kako od članova obitelji, tako i od pravnog i socijalnog es-tablišmenta, preostaje pokrenuti široke aktivnosti i promijeniti i zakonodavni okvir i društvenu svijest.

hzm HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE - SUH

Zagreb, listopad 2014., godina VII., br. 9

**POTPISAN SPORAZUM O
ELEKTRONIČKOJ RAZMJENI PODATAKA
IZ PODRUČJA
MIROVINSKOG OSIGURANJA
S RF PIO REPUBLIKE SRBIJE**

U Zagrebu je 11. rujna 2014. potpisan Sporazum o elektroničkoj razmjeni podataka iz područja mirovinskog osiguranja između Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srbije. Sporazum su potpisali ravnatelj HZMO-a Srećko Vuković i direktorica RF PIO-a Dragana Kalinović.

Tehnički protokol o elektroničkoj razmjeni podataka potpisali su Dejan Vukelić, pomoćnik ravnatelja za informatiku u Zavodu i Zoran Sutara, savjetnik direktora Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje, i time su stvoreni preduvjeti za buduću elektroničku razmjenu podataka.

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje isplaćuje mirovinska primanja za 138 000 korisnika u inozemstvo, i to u 46 zemalja. Od tog broja najveći broj korisnika (107 000) živi u državama bivše SFRJ. Radi sprječavanja neprikladnih isplata mirovinskih primanja, Zavod jedanput godišnje za sve svoje korisnike u inozemstvu provjerava činjenicu života putem potvrde o životu. Svake godine tiska se i šalje približno 140 000 potvrda o životu na adrese korisnika u inozemstvo, što uključuje visoke troškove rada, materijala i poštarine.

Potvrde o životu ne šalju se svim korisnicima u isto vrijeme, već tijekom godine prema sljedećem rasporedu: u veljači se tiskaju i otpremaju potvrde o životu korisnicima kojima se mirovina isplaćuje u Bosnu i Hercegovinu; u travnju potvrde o životu korisnicima kojima se mirovina isplaćuje u Srbiju; u rujnu korisnicima kojima se mirovina isplaćuje u sve ostale države osim Njemačke, a u listopadu korisnicima kojima se mirovina isplaćuje u Njemačku.

**Korisnici hrvatske mirovine u Sloveniji
više ne moraju slati potvrde o životu**

Do sada je uspostavljena razmjena podataka sa Zavodom za pokojninsko i invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ). Nakon što su inozemni nositelji mirovinskog osiguranja u Sloveniji i Hrvatskoj u travnju 2014. sklopili Sporazum i Tehnički protokol, osigurana je i uspostavljena elektronička razmjena podataka o činjenici smrti za korisnike hrvatske mirovine koji prebivaju u Republici Sloveniji kao i za korisnike slovenske mirovine koji prebivaju u Republici Hrvatskoj. Razmjenom podataka Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje jednom mjesečno dobiva informaciju o umrlim korisnicima hrvatske mirovine koja se isplaćuje u Republiku Sloveniju te im se automatskim putem obustavlja isplata mirovine. Time korisnici hrvatske mirovine s prebivalištem u Republici Sloveniji više ne moraju slati Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje potvrde o životu, niti će im se više dostavljati ove tiskanice.

Budući da Zavod već duže vrijeme u regiji potiče aktivnosti za elektroničku razmjenu podataka, u tijeku su pripreme i za razmjenu podataka s njemačkim nositeljima mirovinskog osiguranja, Federalnim zavodom za mirovinsko/penzijsko osiguranje BiH, Fondom PIO Crne Gore, Fondom PIO Makedonije te RF PIO Republike Srbije.

ZANIMALO VAS JE - PITALI STE NAS

► Mirovina se neće odrediti kao osnovna (mirovina iz oba stupa) osiguraniku mlađem od 55 godina života ili osiguranom kraće od 10 godina u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje, kod kojeg je nastao potpuni

gubitak radne sposobnosti, nego će se odrediti invalidska mirovina kao da je osiguranik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti. Osiguraniku osiguranom u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje, starosna mirovina i prijevremena starosna mirovina ostvarena pod povoljnijim uvjetima od uvjeta utvrđenih Zakonom o mirovinskom osiguranju, određuje se kao da je osiguranik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

► Povoljniji uvjeti korištenja prava na obiteljsku mirovinu propisani su za djecu - osobe s invaliditetom. Prema Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom omogućeno je uključivanje u svijet rada i osoba s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti, a među kojima su i djeca s invaliditetom (teškoćama u razvoju). Djeca s invaliditetom koja se na taj način osposobe i rade često nisu u mogućnosti ostvariti vlastitu mirovinu, a zbog rada odnosno obavljanja djelatnosti ne bi mogli kontinuirano primati obiteljsku mirovinu, te se kao iznimka propisuje da ta djeca imaju pravo na obiteljsku mirovinu nakon smrti roditelja neovisno o činjenici uzdržavanja. Za vrijeme trajanja radnog odnosa ili obavljanja djelatnosti isplata se obiteljske mirovine obustavlja, a nakon prestanka zaposlenja isplata se ponovo uspostavlja.

► Izvanbračni drug ostvaruje pravo na obiteljsku mirovinu ako je izvanbračna zajednica postojala i trajala najmanje tri godine, a razvedeni bračni drug ima pravo na obiteljsku mirovinu ako mu je sudskom odlukom dosuđeno pravo uzdržavanja.

KORISNICI MIROVINA I PROSJEČNE MIROVINE U RUJNU 2014.

VRSTE MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA U KUNAMA UMANJENA ZA POREZ I PRIREZ
I. KORISNICI MIROVINA prema zakonima o mirovinskom osiguranju		
starosna i prijevremena starosna	663435	2.755,91
invalidska	231335	2.116,76
obiteljska	232197	2.036,39
UKUPNO	1126967	2.463,79
II. HRVATSKA VOJSKA prema Zakonu u pravima iz mirovinskog osiguranja djeelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (DVO, PS i DSO)		
starosna	2827	4.405,26
invalidska	6674	3.211,31
obiteljska	776	3.584,20
UKUPNO	12477	3.602,80
III. Korisnici mirovina kojima je mirovina određena prema ZOPHBDR-u		
Najniža mirovina (čl. 31. st. 3. ZOPHBDR)	503	2.465,31
invalidska	58108	4.827,69
obiteljska	13818	6.386,78
UKUPNO	72429	5.108,78
IV. Korisnici mirovina ostvarenih prema Ugovoru između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeca obrane i članova njihovih obitelji - HVO ("NN", broj 2/06.)		
invalidska	6308	2.778,72
obiteljska	596	3.070,06
UKUPNO	6904	2.803,83
SVEUKUPNO (I.+II.+III.+IV.)	1218777	2.657,51

NAPOMENA: Od obrade mirovina za siječanj 2014. (isplata u veljači 2014.) u primjeni je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o smanjenju mirovina određeni, odnosno ostvarenih prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju (NN, br. 157/13.).

Od obrade mirovina za kolovoz 2014. (isplata u rujnu 2014.) zbog nedostavljenog OIB-a HZMO-u (Uredba o dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju - NN, br. 112/13.) obustavljena je isplata mirovina za 4 015 korisnika (136 korisnika mirovina s prebivalištem u Republici Hrvatskoj i 3 879 u inozemstvu).

KORISNICI MIROVINA PREMA SVOTAMA MIROVINA, VRSTAMA MIROVINA I PROSJEČNIM MIROVINAMA KOJI SU PRAVO NA MIROVINU OSTVARILI PREMA ZAKONIMA O MIROVINSKOM OSIGURANJU - U RUJNU 2014.

SKUPINE SVOTA MIROVINA	M I R O V I N A							
	UKUPNO		STAROSNA		INVALIDSKA		OBITELJSKA	
	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA
0	1	2	3	4	5	6	7	8
do - 500,00	88472	237,55	55178	230,66	17443	256,65	15851	240,51
500,01 - 1.000,00	91887	767,74	47715	753,71	17020	753,08	27152	801,60
1.000,01 - 1.500,00	133448	1.273,08	64622	1.275,88	32025	1.285,35	36801	1.257,48
1.500,01 - 2.000,00	234066	1.801,03	102949	1.796,95	69622	1.799,10	61495	1.810,06
2.000,01 - 3.000,00	317436	2.450,69	187527	2.478,68	65728	2.408,90	64181	2.410,66
3.000,01 - 4.000,00	164230	3.444,54	123910	3.457,02	20954	3.392,92	19386	3.420,57
4.000,01 - 5.000,00	62266	4.420,25	50827	4.422,49	5839	4.401,92	5600	4.419,00
5.000,01 - 6.000,00	21434	5.435,63	182015	5.445,52	1775	5.413,24	1444	5.338,37
6.000,01 - 7.000,00	8148	6.434,19	7263	6.435,76	652	6.422,73	233	6.417,09
7.000,01 - 8.000,00	3769	7.387,52	3463	7.392,75	264	7.315,19	42	7.410,35
veće od - 8.000,00	1811	8.814,56	1766	8.812,95	13	8.968,96	43	8.841,73
UKUPNO	1126967	2.231,31	663435	2.443,64	231335	1.965,78	232197	1.889,21

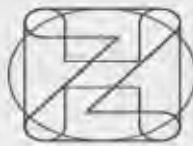
NAPOMENA: Od mirovina za siječanj 2012 (isplata u veljači) primjenjeni su zakoni: Zakon o dopuni zakona o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (NN, br. 114/11.), Zakon o dopuni zakona o mirovinskom osiguranju (NN, br. 114/11.) i Zakon o dopuni zakona o mirovinskom osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (NN, br. 114/11.).

NAPRAVNIK: KIZAO - Srednja kuća
UREĐUJE: Odsj. za odnose s javnošću

A. Mirovinski 1. 10 00 Zagreb
www.mirovinsko.hr

Za nakladnika: Srećko Vuković
Tekstove pripremila: Manca Impro-Jurč
Grafički uredila: Anđelika Zrinskić

Lektorizala: Davorina Horvatić
e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
fax: 014556-188

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE
U LISTOPADU 2014.

NOVINE U SUSTAVU ZDRAVSTVA I ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

U ovom prilogu daje se:

- pregled novina u pravima iz obveznoga zdravstvenoga osiguranja koje su donijete na održanoj sjednici Upravnog vijeća HZZO-a
- pregled prava iz obveznoga zdravstvenoga osiguranja za osobe starije životne dobi

I. ODLUKE I ZAKLJUČCI UPRAVNOG VIJEĆA HZZO-a

Upravno vijeće HZZO-a održalo je svoju 69. redovnu sjednicu dana 24. rujna 2014. godine te je između ostaloga razmotrilo i donijelo slijedeće odluke i zaključke u sustavu prava iz obveznoga zdravstvenoga osiguranja:

1. Stopa bolovanja 9 posto je manja u prvom polugodištu 2014. u odnosu na isti period 2013. godine

HZZO je u okviru svojih zakonskih ovlasti putem službe nadležne za provođenje kontrole i nadzora podnio Upravnom vijeću Izvješće o provedenim kontrolama u prvom polugodištu 2014. godine.

HZZO je u spomenutom razdoblju nastavio s provođenjem nadzora i kontrola nad svojim ugovornim partnerima (ugovornim provoditeljima zdravstvene zaštite - zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim radnicima privatne prakse odnosno isporučiteljima ortopedskih i drugih pomagala).

Predmet kontrole kod ugovornih partnera je, prema odredbama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju izvršavanje ugovornih obveza kao i kontrola određivanja privremene nesposobnosti za rad osiguranika HZZO-a (bolovanja).

U tom smislu je na razini primarne zdravstvene zaštite provedeno 2.370 kontrola. Naime, utvrđivanje početka i prestanka privremene nesposobnosti za rad osiguranika HZZO-a u isključivoj je nadležnosti izabranih doktora primarne zdravstvene zaštite opće/obiteljske medicine i ginekologije.

U usporedbi s prikazanim podacima, stopa bolovanja je u prvom polugodištu 2014. godine manja za 9 posto u odnosu na isti period 2013. godine, odnosno sa 3,07 posto stopa je spuštena na 2,8 posto.

Međutim nije u pitanju samo smanjenje stope bolovanja nego se isto tako radi i o smanjenju broja dana bolovanja koji broj je manji za 642.255 dana odnosno za 9,36 posto, dok je isto tako smanjen i broj dnevno odsutnih osiguranika s posla te on sada iznosi 4000 manje u odnosu na broj dnevno bolesnih osiguranika HZZO-a u prethodnoj 2013. godini.

2. Utvrđeni su novi postupci medicinski potpomognute oplodnje na teret obveznog zdravstvenog osiguranja

Izmjenama i dopunama Odluke o osnovama za sklapanje ugovora za provođenje zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja utvrđeni su novi dijagnostičko-terapijski postupci (DTP) vezani uz postupak medicinski potpomognute oplodnje koji će se ubuduće obavljati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja.

Riječ je o postupcima: kirurške biopsije sjemenika, postupku sakupljanja i kriopohrane oocita bez postupka IVF, postupku kriopohrane spermija, te postupku kriopohrane zame-taka i/ili preostalih jajnih stanica.

Navedeni postupci omogućit će procjenu kvalitete više pojedinačnih uzoraka, te njihovu kriopohranu za više postupaka medicinski potpomognute oplodnje, što će osiguranim osobama kao pacijentima uvelike olakšati proces potpomognute oplodnje i poštediti ih višestrukog obavljanja zahtjevnih medicinskih postupaka.

Osim navedenoga, utvrđeni su i novi dijagnostičko-terapijski postupci u dijelu jednodnevne kirurgije i to:

- operacija abdominalne hernije
- palmarna fasciektomija zbog Dupuytrenove kontrakture.

Dakle navedenim dijagnostičko-terapijskim postupcima omogućuje se osiguranim osobama HZZO-a da na brz i jednostavan način riješe svoje zdravstvene probleme u okviru dnevne kirurgije bez potrebe boravka na bolničko liječenju.

3. Novi lijekovi na listama lijekova HZZO-a

Izmjenama i dopunama Odluke o utvrđivanju Osnovne liste lijekova HZZO-a na Osnovnu listu lijekova uvršteno je 5 novih lijekova: lijek lenalidomid za liječenje multiplog mijeloma, lijek certolizumabpegol za liječenje reumatoidnog artritisa, lijek apiksaban za profilaksu tromboembolije u visokoričničnih bolesnika kod operacije kuka i totalne zamjene koljena u ortopediji, lijek korifolitropin alfa, stimulator ovulacije, lijek gadobenična kiselina, kontrastno sredstvo za prikaz magnetskom rezonancijom te osim toga 52 oblika generičkih paralela i dodatnih oblika postojećih lijekova na Osnovnoj listi lijekova.

Izmjenama i dopunama Odluke o utvrđivanju Dodatne liste lijekova HZZO-a na Dopunsku listu lijekova uvršteno je 12 novih lijekova: lijek rotigotin za liječenje Parkinsonove bolesti, lijek vortiooksetin za liječenje depresije, azelastin hidroklorid + flutikazon propionat za liječenje alergijskog rinitisa, lijek indakaterol + glikopironij, za liječenje kronične opstruktivne plućne bolesti (KOPB), lijek prukaloprid, za liječenje opstipa-

cije uzrokovane opijatima kod onkoloških bolesnica, lijekovi alogliptin, alogliptin + pioglitazon, saksagliptin + metformin, linagliptin + metformin za liječenje šećerne bolesti, lijek navedenim za liječenje dermatitisa, lijekovi celekoksib i naproksen s protuupalnim i antireumatskim djelovanjem te osim toga 12 oblika generičkih paralela i dodatnih oblika postojećih lijekova na Dodatnoj listi lijekova HZZO-a.

Pored toga Odlukom o utvrđivanju popisa posebno skupih lijekova koji su utvrđeni Osnovnom listom lijekova na Popis posebno skupih lijekova stavljena su dva nova lijeka: lijek lenalidomid za liječenje multiplog mijeloma, te lijek levodopa + karbidopa, intestinalni gel za liječenje Parkinsonove bolesti.

Uz to za lijek sorafenib utvrđena je nova indikacija za primjenu navedenoga lijeka: "Za liječenje uznapredovalog hepatocelularnog karcinoma jetre".

4. HZZO financira pripravnički staž za 633 kandidata

Osnovom Odluke o izboru pripravnika-doktora medicine, doktora dentalne medicine, magistra farmacije i magistra medicinske biokemije HZZO podmiruje troškove pripravničkog staža u 2014. godini za 633 kandidata izabrana nakon provedenog javnog natječaja za financiranje pripravničkog staža objavljenog u srpnju 2014. godine.

Pripravnički staž HZZO osigurava za 519 doktora medicine, 65 doktora dentalne medicine, 39 magistara farmacije i 10 magistara medicinske biokemije.

Izabrani kandidati pripravnički staž obavljaju u ugovornim bolničkim zdravstvenim ustanovama, poliklinikama i ljekarničkim zdravstvenim ustanovama čiji su osnivači županije i Grad Zagreb, ustanovama hitne medicinske pomoći, domovima zdravlja i zavodima za javno zdravstvo, te ugovornim poliklinikama i ljekarničkim zdravstvenim ustanovama čiji su osnivači druge pravne i fizičke osobe i kod ugovornih privatnih zdravstvenih radnika HZZO-a.

Radi što bržeg izvršenja navedene Odluke upuću su spomenute ugovorne zdravstvene ustanovi i ugovorni privatni zdravstveni djelatnici da je potrebno da što prije sklope ugovore o financiranju pripravničkog staža s HZZO-om za kandidate koji su izabrani na osnovi provedenog javnog natječaja kako bi izabrani kandidati mogli već tijekom listopada 2014. godine započeti s obavljanjem pripravničkog staža.

ZDRAVSTVENO OSIGURANJE OSOBA STARIJE ŽIVOTNE DOBI

Zdravstvena zaštita starije životne dobi je prepoznata i posebno uređena u okviru zakonskih propisa u Republici Hrvatskoj budući da osobe starije životne dobi iznad 65 godina života iskazuju znatno veće potrebe za korištenjem zdravstvene zaštite u odnosu na ostale osigurane osobe HZZO-a.

U tom smislu je HZZO određenim postupcima i mjerama nastojao približiti i pojednostaviti ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu svim osiguranim osobama a posebice osobama starije životne dobi, koji su najveći korisnici zdravstvene zaštite:

Spomenutim mjerama povećala se dostupnost zdravstvene zaštite u primarnoj laboratorijskoj dijagnostici uzimanjem uzoraka krvi u ordinacijama opće/obiteljske medicine, a ne u laboratorijima ako su oni udaljeni, elektronskim receptima (eRecepti) bez potrebe pisanja „papirnatih“ recepata, a u određenim slučajevima se potrebne lijekove može naručiti i telefonski, a u novije vrijeme i e naručivanje za specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu, za pojedine specijalističko-konzilijarne usluge u određenim ugovornim zdravstvenim ustanovama, a uskoro i za sve druge oblike zdravstvene zaštite koja se ostvaruje temeljem uputnice.

Za ostvarivanje prava na fizikalnu terapiju u kući, zdravstvenu njegu u kući i ortopedska pomagala smanjeno je administriranje, a uskoro bi se izdavale i e-potvrde o ortopedskim i drugim pomagalima čime je značajno povećana dostupnost ovih vidova zdravstvene zaštite, dok se pravo na bolničko liječenje medicinskom rehabilitacijom ostvaruje u skladu s medicinskom indikacijom, pod jednakim uvjetima za sve osigurane osobe HZZO-a.

Vežano uz obim potencijalnih ugovornih provoditelja zdravstvene zaštite za iduće ugovorno razdoblje od 2015. godine te način vrednovanja plaćanja provedene zdravstvene zaštite ističemo da se nastoji svim osiguranim osobama povećati dostupnost zdravstvene zaštite i njezinu kvalitetu te skratiti rok za ostvarivanje specijalističke uključujući i specijalističku dijagnostiku (kod koje postoje najduže liste čekanja) te bolničke zdravstvene zaštite, a čiji su najbrojniji korisnici osigurane osobe starije od 65 godina.

Zdravstvena zaštita i plaćanje sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite

Osnovom višegodišnjeg praćenja korištenja zdravstvene zaštite osoba starije životne dobi iznad 65 godina života evidentno je da postoji povećana potreba za raznim oblicima zdravstvene zaštite te samim time i izdvajanje više novčanih sredstava za ta prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja, a ujedno su samim time povećana i sredstava za troškove ukupne zdravstvene zaštite koja se osiguravaju svim osiguranim osobama HZZO-a.

Naime, troškovi za pojedine vidove zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja za osigurane osobe iznad 65 godina života iznose:

- 25 % od ukupno planiranih sredstava za sve osigurane osobe HZZO-a u primarnoj zdravstvenoj zaštiti kod izabranih doktora opće medicine
- 45 % od ukupno planiranih sredstava za sve osigurane osobe HZZO-a za lijekove na recept
- 47 % od ukupno planiranih sredstava za sve osigurane osobe HZZO-a za ortopedska i druga pomagala
- 38 % od ukupno planiranih sredstava za sve osigurane osobe HZZO-a za bolničku zdravstvenu zaštitu
- 71 % od ukupno planiranih sredstava za sve osigurane osobe HZZO-a za fizikalnu terapiju i zdravstvenu njegu u kući.

Kao što je vidljivo u pojedinim vidovima zdravstvene zaštite zaista je obim zdravstvene zaštite a znatno veći kod osoba starije životne dobi jer postoji i objektivna potreba za češće korištenje zdravstvene zaštite zbog povećanih zdravstvenih potreba u toj životnoj dobi.

Samim obimom korištenja zdravstvene zaštite na teret obveznog zdravstvenog osiguranja ujedno se povećava i potreba za dopunskim zdravstvenim osiguranje radi pokrivanja rizika plaćanja propisanog iznosa sudjelovanja prilikom korištenja zdravstvene zaštite.

To ujedno rezultira i velikim udjelom osiguranika starije životne dobi u broju osiguranika dopunskog zdravstvenog osiguranja koje provodi HZZO.

Prema podacima dopunskog zdravstvenog osiguranja HZZO-a u rujnu 2014. godine ukupno je 2.103.237 osiguranika imalo policu dopunskog zdravstvenog osiguranja, a od toga broja 593.729 umirovljenika.

Odredbama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju propisani pojedini oblici zdravstvene zaštite koji su u cijelosti pokriveni obveznim zdravstvenim osiguranjem te oni za koje je potrebno plaćati sudjelovanje, koje za osigurane osobe iznad 65 godina starosti iznosi kao slijedi:

I. Zdravstvena zaštita koja se plaća u 100% iznosa iz obveznog zdravstvenog osiguranja odnosno za koju ne postoji obveza sudjelovanja:

1. cjelokupnu zdravstvenu zaštitu djece do navršene 18. godine života, osiguranih osoba iz članka 12. stavka 2. i 3. te članka 15. Zakona,
2. preventivnu i specifičnu zdravstvenu zaštitu školske djece i studenata,
3. preventivnu zdravstvenu zaštitu žena,
4. zdravstvenu zaštitu žena u svezi s praćenjem trudnoće i poroda,
5. zdravstvenu zaštitu u vezi s medicinski potpomognutom oplodnjom, sukladno posebnom zakonu,
6. preventivnu zdravstvenu zaštitu osoba starijih od 65 godina života,
7. preventivnu zdravstvenu zaštitu osoba s invaliditetom iz registra osoba s invaliditetom utvrđenog posebnim propisom,
8. cjelokupnu zdravstvenu zaštitu u svezi s HIV infekcijama i ostalim zaraznim bolestima za koje je zakonom određeno provođenje mjera za sprečavanje njihova širenja,
9. obvezno cijepljenje, imunoprofilaksu i kemoprofilaksu,
10. cjelokupno liječenje kroničnih psihijatrijskih bolesti,
11. cjelokupno liječenje zloćudnih bolesti,
12. cjelokupno liječenje koje je posljedica priznate ozljede na radu, odnosno profesionalne bolesti,
13. hemodijalizu i peritonejsku dijalizu,
14. zdravstvenu zaštitu u svezi s uzimanjem i presađivanjem dijelova ljudskoga tijela u svrhu liječenja,
15. izvanbolničku hitnu medicinsku pomoć, uključujući i hitni prijevoz (kopnenim, vodenim i zračnim putem), sukladno pravilniku ministra nadležnog za zdravlje
16. kućne posjete i kućno liječenje,
17. patronažnu zdravstvenu zaštitu,
18. sanitetski prijevoz za posebne kategorije bolesnika, sukladno pravilniku ministra nadležnog za zdravlje,
19. lijekove s osnovne liste lijekova Zavoda propisane na recept,
20. zdravstvenu njegu u kući osigurane osobe,
21. laboratorijsku dijagnostiku na razini primarne zdravstvene zaštite,
22. palijativnu zdravstvenu zaštitu.

II. zdravstvena zaštite sa obvezom sudjelovanja u visini od 20% pune cijene zdravstvene zaštite, a koji iznos ne može biti manji od postotaka proračunske osnovice kako slijedi:

1. specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu, uključujući dnevnu bolnicu i kirurške zahvate u dnevnoj bolnici, osim ambulantne fizikalne medicine i rehabilitacije - 0,75% proračunske osnovice,
2. specijalističku dijagnostiku koja nije na razini primarne zdravstvene zaštite - 1,50% proračunske osnovice,
3. ortopedska i druga pomagala utvrđena osnovnom listom ortopedskih i drugih pomagala - 1,50% proračunske osnovice,
4. specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu u ambulantnoj fizikalnoj medicini i rehabilitaciji i za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju u kući - 0,75% proračunske osnovice po danu,
5. liječenje u drugim državama članicama i trećim državama sukladno propisima Europske unije, međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju, Direktivi 2011/24/EU, ovom Zakonu i općem aktu Zavoda, ako propisima Europske unije, odnosno međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju nije drukčije određeno,
6. troškove bolničke zdravstvene zaštite - 3,01% proračunske osnovice po danu,
7. dentalna pomagala utvrđena osnovnom listom dentalnih pomagala za odrasle osobe od 18 do 65 godina starosti - 30,07 proračunske osnovice,
8. dentalna pomagala utvrđena osnovnom listom dentalnih pomagala za odrasle osobe starije od 65 godina - 15,03 proračunske osnovice.

Osigurane osobe obvezne su sudjelovati u visini od 0,15% proračunske osnovice (10 kuna) za zdravstvenu zaštitu pruženu kod izabranog doktora primarne zdravstvene zaštite: obiteljske (opće) medicine, ginekologije i dentalne medicine, sukladno općem aktu Zavoda.

Napominjemo da najviši iznos sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite može po jednom ispostavljenom računu za izvršenu zdravstvenu zaštitu iznositi najviše 60,20% proračunske osnovice (2.000 kuna).

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija

Margaretska 3, 10000 ZAGREB

www.hzzo-net.hr

Za nakladnika: v. d. ravnateljica Tatjana Prenda Trupeć mag. ing. el. MBA

Urednica priloga: Jasenka Pap, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979

za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

FAŽANA: 5. Sportski susreti SUH-a Istarske županije

Pehari u Istri miloj

Na 5. sportskim susretima SUH-a Istarske županije 27. u Fažani sudjelovalo je gotovo dvije stotine umirovljenika iz 11 SUH-ovih podružnica u Istri i to po jedna ekipa iz Poreča, Umaga, Novigrada, Pazina, Labina, Medulina, Vrsara, Svetvinčenta, Roča, domaćina Fažane te čak tri ekipe iz Pule.

Domaćini su natjecatelje dočekali u Aleji maslina, a program u MMC Fažana otvoren je himnom i pjesmom „Istro mila“, u izvedbi poznatog pulskog glazbenika Zorana Tomaića. U nastavku je nastupio Zbor Zajednice Talijana pod dirigentskom palicom Ondine Gaučano, te mladi izvođači na roženicama s pjesmom Mantinjada. Okupljene su pozdravili predsjednik Županijskog odbora za organizaciju natjecanja i predsjednik Podružnice Fažana Dario Šuran, načelnica Općine Fažana i saborska zastupnica Ada Damjanac, župan Istarske županije Valter Flego, predsjednica SUH-a Jasna Petrović, predsjednik Županijskog odbora SUH-a Vladimir Buršić te direktorica Turističke zajednice Fažana Melita Peroković. Igre su otvorili načelnica Općine Fažana i župan, te su natjecatelji, predvođeni voditeljima pojedinih disciplina - boćanje, stolni tenis, pikado, briškula, remi i šah - zauzeli pozicije na igralištima.

Prvo mjesto u boćanju osvojili su natjecatelji iz Umaga, u stolnom tenisu najbolja je bila ekipa iz Pazina, u muškom pikadu također, a u ženskom domaćini. Briškulu su najvještije odigrali momci iz Pule te natjecateljice iz Novigrada, u remiju se najboljim pokazao Medulin, a u šahu su „rasturili“ igrači iz Fažane. Po završetku natjecanja, pobjednicima su podijeljene medalje i pehari, a dan su obilježili dobro raspoloženje i natjecateljski duh. Tome je uvelike doprinijelo sunčano vrijeme, ali i mnoštvo navijača koji su došli podržati svoje ekipe.

Sudionicima nije ponestajalo snage niti u večernjim satima, pa su nakon večere i zaplesali na terasi MUP-ovog odmarališta u Valbadonu. Nažalost, odličja nisu dodijeljena natjecateljicama u boćanju, jer se nisu u cijelosti poštivala pravila natjecanja. Naime, pravila kažu da u natjecanju umirovljenika-rekreativaca ne mogu sudjelovati registrirani igrači u nekoj disciplini, a to se, nažalost, dogodilo u ženskom boćanju. U pulskoj ekipi natjecale su se dvije registrirane igračice, na što su se požalili natjecatelji iz Umaga i Novigrada. Prigovor će razriješiti Županijski odbor 5. sportskih igara te naknadno dodijeliti pehar boćaricama i ukupnom pobjedniku. Idu godine ovi putujući sportski susreti sele u Medulin. (Dario Šuran)

STARA GRADIŠKA: 2. sportski susreti SUH-a Brodsko-posavske županije

Trk s jajetom i skokovi u vreći

U povodu obilježavanja Međunarodnog dana starijih osoba, Podružnica Stara Gradiška je, na čelu s predsjednikom Zdravkom Markovanovićem, i u suradnji sa Županijskim povjereništvom SUH-a, 4. listopada organizirala 2. Sportske susrete SUH-a Brodsko-posavske županije. Natjecanje su otvorili zamjenik predsjednice SUH-a Milan Tomičić, predsjednik Županijskog povjereništva Stjepan Rakitić te načelnik općine Stara Gradiška Velimir Paušić.

Natjecanje u osam maštovitih disciplina bodrilo je oko 350 članova, a pobjednici su bili: Jelena Kapetanović iz Slavnskog Šamca u pecanju, Bitunjac-Polić iz Garčina u kartanju bele, u vreći je najbolje skakao Anto Knezović iz Sikirevaca, a u disciplini „brzo jedenje banane“ najbolja je bila Dragica Pranjić iz Slavnskog Šamca, koja je pobijedila i u disciplini „trčanje s jajetom u žlici“. U potezanju užeta pobjedu je odnijela ekipa Podružnice Slavnski Šamac, u pikadu Ilija Matasović također iz Šamca, a u disciplini „hodanje po ciglama“ najbolja je bila Ana Knežević iz Sikirevaca. Podružnica Slavnski Brod je pak prezentirala boćanje kao novu disciplinu.

I pored nesvakidašnjih sportskih disciplina, bilo je tu još kreativnosti, pa je okupljeno mnoštvo moglo razgledati i izložbe rukotvorina koje su izradile članice SUH-a Stare Gradiške, predvođene Mirom Markić, a među gostima su bili i članovi SU-a Brodsko-posavske županije na čelu s Vinkom Kuzmićem.

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo Glasila

Adresa Uredništva:

10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: Telefon/faks: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Nenad Pejušković

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20.2.1996. Glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Cijena: 5 kn

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4 000 kn; za pola stranice 3 000 kn i za četvrtinu stranice 2 000 kn.

ZAGREB: 2. Sportski susreti u Studentskom gradu:

Domaćini odnijeli pobjedu!

Povjereništvo SUH-a Zagreb i Podružnica Studentski grad udružili su sportske snage te u subotu, 27. rujna, organizirali 2. Sportske susrete Zagreb. Domaćini su u Mjesnom odboru Studentski grad priredili hvale vrijedan doček natjecateljima, a svaka „domaćica“ bila je zadužena za svoju natjecateljsku ekipu. Nakon „zagrijavanja“ uz kavu, čaj i peciva, ekipe su se poredale u kolone ispred zgrade, te su predvođene svatko svojom „domaćicom“, ulazile u dvoranu praćene pljeskom i zvucima koračnice. Okupljene su pozdravili potpredsjednica SUH-a Biserka Budigam te Ivan Varat iz Ureda gradonačelnika, a igre je otvorio predsjednik Odbora SUH-a za društvenu uključenost Stevo Živčić.

Svaka ekipa bila je prepoznatljiva po boji majica, a natjecale su se u kartanju belota i „seniorskom višeboju“, kojeg su činile igre brzine i spretnosti -pikado, bacanje loptice u koš, bacanje obruča na štap te štafetno vođenje lopte. Dobro raspoloženi SUH-sportaši postigli su zavidne rezultate, a konačni zbroj bodova za treće mjesto i brončane medalje pripali su ekipi Oporovca, srebro ekipi Podsljemena i Granešinskih Novaka, dok su „zlatnima“ su proglašeni natjecatelji Studentskog grada. Biserka Budigam je marljivo na kraju dijelila medalje.

No nijedan igrač i igračica kući nisu otišli praznih ruku, a niti želuca - poklon paketi i kelj-varivo s kobasicama za objed svima su dobro „sjeli“. Za glazbenu podlogu su se pobrinuli Zvonko i Štef, poznati i kao „Duo Corus“, uz čije melodije se i zaplesalo, a KUD „Dubrava“ i Glumačka družina „Veseli pajdaš“ svojim skečevima nasmijali su sve prisutne. (Snježana Živčić)

Zlatni natjecatelji Studentskog grada

Srebrna ekipa Podsljemena i Granešinskih Novaka

Brončani Oporovac

„KRAŠEVCI“ NA OKUPU

Susret generacija

Kad otvorite web stranicu legendarne konditorske industrije Kraš (www.kras.hr), prvo što vidite je glavni slogan: Okus koji spaja generacije! Više od stotinu godina stara „slatka tajna“, na svojim se web stranicama ne hvali nečime u čemu je doista posebna. Naime, malo je firmi koje ne zaboravljaju svoje umirovljenike, a u Krašu su još uvijek brojni umirovljenici Kraša ujedno i njegovi dioničari po modelu Esop.

Kraš svoje umirovljenike okupljene u svom Klubu umirovljenika i Sindikatu umirovljenika Hrvatske tradicionalno razveseli jednom godišnje, kad im se „pokloni“ cijelo rukovodstvo, a šef Uprave podnese izvještaj o razvoju. Ove godine, 7. listopada, „Kraševci“ su stigli u neuobičajenom broju, pa se od očekivanih tristotinjak, u dvorani okupilo i do petsto umirovljenika. Što su učinili članovi Uprave i rukovodstvo Kraša koji su isprva sjedili u prvom redu? Ustali su, prepustili svoja mjesta radnicima, te cijelo vrijeme susreta generacija, kako nazivaju svoje godišnje druženje, odstajali sa strane. Čestitke!

Umirovljenike je dočekivala Marica Vidaković, prokuristica i dugogodišnja sindikalistica Kraša, zajedno s Vlastom Krupa-Buzjak, direktoricom Sektora kadrovskih, općih i pravnih poslova. Rukovanje, zagrljaji, poneki poljubac, upiti o djeci, unucima... Zatim je predsjednik Uprave Damir Bulić pozdravio umirovljenike i predstavio Kraš u ozračju poslovanja u okviru Europske unije, te pojasnio učinke novih investicija. Marija Jakić, predsjednica Kluba umirovljenika Kraša pozdravila je u ime umirovljenika do-

mačine, osobito izaslanstvo Sindikata umirovljenika Hrvatske na čelu s predsjednicom Jasnom Petrović, te potpredsjednicama Biserkom Budigam te Milicom Čavkić, inače dugogodišnjom djelatnicom Kraša. Posebni pozdravi su išli i predsjednici Podružnice SUH-a Kraš Ljubici Radmanović.

Jasna Petrović je upitala umirovljenike voli li Kraš svoje stare i dobila jednoglasan potvrdni odgovor. Potom je s prisutnima podijelila radost što će u ovoj godini zamrznutih mirovina barem dio umirovljenika biti uključen u mini poreznu reformu i dobiti makar i simbolično povećanje mirovina.

Usljedio je veseli i razigrani program Kulturno-umjetničkog društva Pregrada, s kajkavsko-ukrajinskim pjesmama, te prigodni domjenak slatkih proizvoda. Svakom umirovljeniku, gostima i izvođačima na odlasku je uručen poklon Kraševih proizvoda. Veselu atmosferu zabilježila je i kamera HTV-ove emisije Treća dob. (Branka Tomašić Vilfan)

ZAGREB: UZ MEĐUNARODNI DAN STARIJIH OSOBA

Međugeneracijska predstava

Pridruživši se obilježavanju Međunarodnog dana starijih osoba listopada Podružnica SUH-a Peščenica je 2. listopada organizirala druženje nekoliko udruga na zajedničkoj proslavi međugeneracijske solidarnosti. U gimnastičkoj dvorani suorganizatora - Osnovne škole „Dobriša Cesarić“ - stotinjak gledatelja je pljeskalo brojnim izvođačima. U ime organizatora okupljene je pozdravila Milenka Šekoranja, a ispred pokrovitelja, zagrebačkog gradonačelnika Milana Bandića, skup je pozdravila njegova izaslanica Višnja Fortuna, pročelnica Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom.

Program je počeo recitacijama pjesama Dobriše Cesarića koje su izvodili učenici osnovne škole, od kojih mnogi jesenas tek krenuli u prvi razred. Nastavljeno je nastupom pjevačkih zborova umirovljenika iz Novog Zagreba i Dubrave, da bi uslijedila „Kreativna brbljaonica“ Podružnice SUH-a Peščenica. Na žalost, zbog slabog ozvučenja i loše akustike u dvorani se nisu mogli izvesti skečevi popularne družine „Veseli pajdaši“ Po-

družnica SUH-a Granešinski Novaki koje su napisali i režirali sami izvođači. Odred izviđača Bordo izveo je vrlo interesantnu vježbu, a grupa vježbačica s voditeljem fizioterapeutom iz Gerontološkog centra pri Domu za stare i nemoćne osobe Peščenica pokazala je visoku razinu vještine.

Na kraju je SKUD „Ivan Goran Kovačić“ izvodio plesove iz mnogih zemalja svijeta, da bi proslavu zaključili članovi Teatra „Gaudeamus“.

Program od dva sata bio je šarolik i zanimljiv, a nastupali su i mali i veliki, i mladi i stari. Prije programa patronažne sestre doma zdravlja Peščenica mjerile su tlak posjetiteljima i savjetovale ih o očuvanju zdravlja, a studenti Stomatološkog fakulteta pregledavali su usnu šupljinu i stanje zubi. Nakon programa u predvorju su posluženi kolači i sokovi, a u dvorani se moglo i zaplesati. Izvrсна ideja o međugeneracijskom susretu SUH-ovaca i učenika osnovne škole, još bolja realizacija popraćena čak i plakatom i pozivnicama. Čestitamo.

SPLIT

SUH na konferenciji NET-Age projekta

U povodu Međunarodnog dana starijih osoba 1. listopada, članica predsjedništva Podružnice SUH-a Split Ljiljana Radaš te predsjednica Odbora za socijalnu skrb Meri Ličina, sudjelovale su na konferenciji NET-Age projekta u Hotelu Radisson Blu Resort Split, pod nazivom „Preporuke za unaprjeđenje skrbi za starije na području grada Splita i Splitsko-dalmatinske županije“.

Na konferenciji su sudjelovale u izlaganjima te razgovarale s organizatorima i predstavnikom grada o problemima vezanim uz financiranje projekata. Podružnica Split uči prepoznavati ove zajedničke izazove, jer cilj ovoga projekta je jačanje i razvoj održivih kapaciteta za provođenje inovativnih socijalnih i zdravstvenih usluga za starije i nemoćne osobe te promocija aktivnog starenja u jadranskoj regiji.

Druženje za sve članove splitskog SUH-a se nastavilo u večernjim satima uz glazbu i ples u restoranu „Bolero“. (Asja Tomin)

GERONTOLOŠKI TULUM

Šareno i veselo

Ove je godine 1. listopada u povodu Međunarodnog dana starijih osoba održan već tradicionalni 11. Gerontološki tulum na Zrinjevcu u Zagrebu od 10 - 13 sati. Manifestaciju je pozdravila i otvorila izaslanica gradonačelnika Višnja Fortuna, pročelnica Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom.

Duž šetnice od meteorološkog stupa do Paviljona postavljeno je četrdesetak štandova na kojima su se predstavile udruge civilnog društva i gerontološki centri koji djeluju pri domovima za stare i nemoćne osobe.

Na štandovima su prezentirani radovi koje izrađuju starije i invalidne osobe u svoje slobodno vrijeme: vrlo vrijedni ručni radovi, keramika i nakit, slike u raznim tehnikama, izložene su fotografije sa izleta i druženja, te nastupa pjevačkih zborova i dramskih grupa koje organiziraju. Također, podijeljeno je mnogo prospekata na kojima su udruge prikazale koje sadržaje pružaju svojim korisnicima.

Povjereništvo SUH-a Zagreba na svom je štandu vrlo uspješno predstavila Podružnica Studentski grad, a pridružila joj se i Podružnica Donja Dubrava. U Paviljonu je u programu sudjelovala dramska grupa Podružnice SUH-a Granešinski Novaki sa skečom „Ježeki u lišću“ i pjevačko-folklorno društvo iz Podružnice Oporovec s nekoliko pjesama.

STUDENTSKI GRAD

SUH-ovci putuju, vježbaju i tulumare

Nakon ljetne stanke, članovi Podružnice SUH-a Studentski grad punom parom nastavljaju sa svojim aktivnostima - već na prvom sastanku, koji će se i dalje održavati svakog drugog utorka u mjesecu, predstavljajući su predstojeći planovi.

Iako zbog lošeg vremena prošloga mjeseca nisu uspjeli realizirati izlet u naselje Zaton i razgledavanje zadarskog starog grada, vrlo brzo su najavili posjet Fužinama te obilazak špilje Vrelo i vožnju brodom po jezeru Bajer. U subotu, 13. rujna, vlakom su otputovali u Krapinu na Krapinski festival, te su, iako vrijeme nije bilo obećavajuće, obišli muzeje i galerije za koje je ulaz toga dana bio besplatan. Osim izleta na domaćem tlu, preko agencije su organizirali i četverodnevni posjet Pragu u Češkoj za 22 člana Podružnice.

Naši SUH-ovci iz Studentskog grada misle i na zdravlje - Podružnica svakog drugog i četvrtog utorka

od 8 do 9 sati organizira mjerenje krvnog tlaka i razine šećera u krvi, a 30-ak članica obavilo je i mamografski pregled. Utorkom i petkom od 17 do 18 sati održavaju se vježbe za kraljevicu, a članice su podržale i nacionalni sportsko-edukativni projekt „Pokreni se“, te se jedan dan pridružile vježbanju na središnjem zagrebačkom trgu.

No ni to nije sve - naši članovi su

sudjelovali i na 11. gerontološkom tulumu u povodu obilježavanja Međunarodnog dana starijih osoba 1. listopada, gdje su, u suradnji s Podružnicom „Donja Dubrava“, na štandu predstavili rad Povjereništva SUH-a Zagreb te u okviru njega i rad svojih Podružnica, ali i maštovitost te raznolikost radova svojih članova, zbog čega je štand bio vrlo posjećen. (Snježana Živčić)

Siromašne, snalažljive i sretnije

Piše: Biserka Budigam, psihologinja

Svakodnevno komuniciram s umirovljenicima, bolje rečeno - s umirovljenicama, jer žene su otvorenije, sklonije boriti se za svoja prava i ideale. Možda je to osobina starijih žena, jer život ih baš i nije mazio. Radile su dvostruko, jedan posao profesionalno u tvornici, trgovini, školi..., a drugi, ne manje težak i osjetljiv, kod kuće.

Za isti posao bile su slabije plaćene nego njihovi kolege, pa tako imaju i manju mirovinu. Mnoge imaju malo radnog staža jer su htjele biti uz djecu ili su otišle u invalidsku mirovinu zbog narušenog zdravlja, pa im je mirovina još manja. I sada su neke od njih ostale same. Ostali su im možda i stanovi koji su malo veći od njihovih trenutnih potreba, ali i premali da s njima žive i djeca s obiteljima. A nije lako naći podstanare koji bi živjeli u stanu s korištenjem zajedničke kupaonice i kuhinje. Male mirovine na granici siromaštva, a režije iste kao i kad je tu stanovao i muž s nešto većom mirovinom. Mnoge preračunavaju, pa ako je obiteljska mirovina po pokojnom bračnom partneru veća, odlučuju se za nju.

I statistika je neumoljiva: najsiromašnija su upravo ženska samačka domaćinstva. No žene ne miruju. Ne kukaju nad svojom sudbinom i ne sjede prekrizanih ruku, nego iz trenutčno slabe pozicije kreću u avanturu traženja izlaza.

Ispričat ću nekoliko životnih priča. Imena su izmišljena, bolje rečeno zamijenjena. Marija, sitna ženica, vesela, spretna, uredna, velikog srca i hrabrog i poduzetnog duha živi u stanu od 30 kvadrata. Žive tu tri generacije - ona, snaha i unuka. Mlađe se uvlače u sebe, samosažalijevaju se, često su frustrirane neimaštinom, ali malo poduzimaju da se pokrenu naprijed. Marija upoznaje čovjeka koji živi sam pa se, iako ni on nema veliku mirovinu, dogovore da se ona preseli k njemu. Ona će od svoje skromne mirovine za zajedničke potrebe izdvajati 400,00 kn. I doista, poživješe oni tako sretno i zadovoljno tri godine. Marija je uštedjela nešto novca, ali gospodin obolijeva, pa njegov sin moli Mariju da se iseli iz kuće i vrati u svoj stan. I opet je na početku novog traženja izlaza. Često razgovaramo i znam

da ima nade za nju te da će naći novi izlaz u bolje.

Adam i Eva su zajedno radili, poznaju se dugo. Nisu komunicirali godinama, ali kad su ostali udovci sreli se u udruzi i krenuli na kavicu u kavanu, pa onda poziv na kavicu, pa na ručak, pa je navečer kasno i ružno vrijeme, pa prespavaju jedno kod drugoga - i postadoše par. Izračunali su da će uštedjeti budu li zajedno živjeli. On ima veću mirovinu, ali ona se ne želi odreći vlastitoga stana. Zimi žive u jednom stanu kako bi smanjili režijske troškove i troškove grijanja. U jednom trenutku su razmišljali o braku, ali su se predomislili i ostavili status quo.

Magdalena nije nikada radila. Suprug je imao pristojna primanja, te je s njim i troje djece živjela u kućici s okućnicom na periferiji. Magdalena je svoju plaću „zarađivala“ obrađujući vrt čime je uštedjela novac za dio namirnica, a dio je prodavala i susjedima pa je tako imala i džeparac. Ubrzo su u kuću stigli svekar i svekrva, stari i bolesni, pa je bilo još više posla. Nije se žalila, bila je mlada i snažna. Suprug bi ponekad zapio s društvom dio plaće i ona je to s razumijevanjem prihvaćala. U jednom trenutku život je krenuo, kako ona kaže, „naopako“. Dvije su se kćeri mlade udale, umrli su prvo svekrva, pa svekar, pa njen suprug, a u kući su ostali sin i ona u svojoj 65-oj godini. Nije se imala više za koga brinuti i zapala je u depresiju. Na liječenju je upoznala čovjeka slične sudbine... ili im se u njihovoj samoći samo tako činilo. Odselila je k njemu i već deset godina žive zajedno, ali se ne usude vjenčati da ona ne izgubi mirovinu po pokojnom suprugu, jer je iako

vrlo mala, ipak njena „sigurnost za starost“, kako sama voli reći.

Jednom sam tako razgovarala i s jednim starijim prijateljem koji mi je rekao: „Vi žene ste vrlo lukave i prefrigane i lako nas muške prevedete žedne preko vode“. A ja razmišljam - jesmo li zaista takve? Zar su moje sugovornice doista željele samo iskoristiti svoje sadašnje partnere? Mislim da su u krivu oni koji tako govore! Možda su nas iskorištavali u nekom prijašnjem životu. Vremena su sada okrutna prema starijim osobama, pogotovo ženama koje prosječno imaju daleko niže mirovine i koje ostaju same. Djeca su im često nezaposlena i one im nastoje i svojim udjelom osigurati da ne moraju imati materijalnih izdataka za njih.

Poznajem nekoliko parova koji žive u domu umirovljenika svatko u svojoj sobi, ali zajedno izlaze i ne žele se vjenčati ili zbog djece ili zbog gubitka nekih socijalnih prava koje imaju kao samci. Ali isto tako ima parova koji se vjenčaju u domu i tamo počnu živjeti u zajedničkoj sobi.

Moj je savjet svima koji su u dilemi - živjeti sam ili s partnerom, udavati se ili ne u ovoj dobi u pokušaju da sebi daju još jednu priliku: U starosti treba više komunicirati sa sebi sličnima. Samoća je užasna stvar koja može zadesiti starije osobe. S mladima teško i samo nakratko možemo biti dobro. Imaju oni svoje probleme, a naše ne žele i nemaju vremena rješavati, k tomu, naš način razmišljanja njima je naporan i dosadan. Nemojmo opterećivati djecu još i svojim problemima, ne namećimo im naš način života i što im manje nastojmo „organizirati nešto i nećim ih iznenaditi“ jer to obično ne ispadne dobro. Hvalila mi se jedna mama mojih godina kako je sretna, kako putuje s kćeri i zetom po Europi. Nije prošla ni godina dana „sretnih i srdačnih putovanja“, a kćerka i zet su pobjegli na drugi kraj Europe i tamo se zaposlili na neodređeno vrijeme. Bit će pogrešno ako moja poznanica krene za njima. Sad je ovdje ostala sama, a oni su daleko. Ne namećite se djeci, tražite svoj put, ali djeca nek vam ostanu u blizini. Volite svoju generaciju i zapamtite - u dvoje se lakše i sretnije živi s ovim našim godinama i životnim iskustvom. Sigurna sam da nećete pogriješiti i da ćete učiniti pravi izbor.

Odgovara:

MILAN TOMIČIĆ
dipl. pravnik

Gdje je otpremnina?

Pitanje: Prije dvije godine sam na poslu proglašen tehnološkim viškom te sam dobio otkaz. Prijavio sam se u Zavod za zapošljavanje i čekao dok ne ispunim uvjete u pogledu životne dobi za prijevremenu starosnu mirovinu, koju koristim već šest mjeseci. U otkazu ugovora o radu, poslodavac nije naveo pravo na otpremninu, pa me zanima - jesam li time izgubio pravo na nju? Također, kako sam otkaz dobio prije dvije godine, zanima me, je li moje potraživanje prema poslodavcu zastarjelo? (R. Ž., Split)

Odgovor: Budući da ste proglašeni tehnološkim viškom i dobili otkaz ugovora o radu, pravo na otpremninu vam pripada po sili zakona. Iako poslodavac otpremninu nije naveo u otkazu, time se nije riješio obveze njezine isplate. Visina otpremnine utvrđuje se ugovorom o radu, općim aktom poslodavca ili kolektivnim ugovorom. Ako u tim aktima pripadajuća otpremnina nije navedena, ili je manja od one koju određuje Zakon o radu, primjenjuje se otpremnina koja se izračunava na način utvrđen čl. 126 Zakona o radu (NN 93/14). Kako ste otkaz dobili prije dvije godine, a novčana potraživanja iz radnog odnosa zastarijevaju u roku od tri godine, računajući od dana dospijeca potraživanja, vrijeme je da se pismenim putem obratite poslodavcu te zatražite isplatu otpremnine. Ako se poslodavac ogлуši na vaš zahtjev, odmah podnesite tužbu nadležnom sudu.

Pohlepni brat

Pitanje: Moj pokojni otac oporučno je svu svoju imovinu ostavio svom najstarijem sinu, mome bratu. U zadnjoj godini života, u kojoj je oporuka i sastavljena, nitko od nas ostalih braće i sestara nije imao pristup kući najstarijeg brata s kojim je otac živio. Brat je uvijek pronalazio izgovore da nam onemogućiti kontakt s bolesnim ocem, a tek nakon očeve smrti saznali smo za postojanje oporuke u bratovu korist. Vjerujem da je brat silom ili prijetnjom ishodio očevo raspolaganje oporukom, sebi u korist. Molim vas da mi savjetujete što da učinim,

te ukoliko samo ja poduzmem potrebno za pobijanje oporuke, odnosi li se korist iz presude i na ostalu braću i sestru? (B. G., Bjelovar)

Odgovor: Poništenje oporuke zbog prijetnje ili sile prema oporučitelju morat ćete dokazivati na sudu. Pravo pokretanja sudskog postupka imaju sve osobe koje imaju pravni interes za poništenje. Morat ćete pribaviti dokaze, a to je prije svega izjava liječnika koji je liječio pokojnog oca, ali i drugih svjedoka koji su s pokojnim bili u vezi. Bez obzira što ćete sudski postupak pokrenuti sami, presuda će se jednako odnositi i na ostale nasljednike.

Susjed svojata ogradu

Pitanje: U posljednje vrijeme imam velikih problema sa susjedom. Uporno svojata moju ogradu koja se nalazi 20 centimetara od međe i tvrdi da je ograda zajednička. Brani mi i održavanje ograde, pa na mjestu gdje se oštetila prolaze razne životinje na moj posjed. Molim vas da mi pomognete jer ovakvo daljnje svojatanje moje ograde ne mogu više podnositi. (S. T., Nova Kapela)

Odgovor: Ako je točno da ste ogradu podigli na zemljištu koje je isključivo u vašem vlasništvu, ograda je vaša, te se susjed nema pravo pozivati na njezino suvlasništvo. Stoga za popravak ograde niste dužni tražiti njegovu suglasnost. U slučaju da susjed nastavi s takvim ponašanjem, podnesite tužbu nadležnom općinskom sudu, kojom ćete utvrditi vaše vlasništvo nad zemljištem i spornom ogradom.

Zaboravni kum

Pitanje: Prije nešto više od tri godine kumu sam posudio veći novčani iznos za dovršenje obiteljske kuće. S obzirom na vrlo prisne odnose, nismo sklopili ni-

kakav ugovor, niti utvrdili uvjete zajma. Kum mi je prilikom predaje novca izdao potvrdu primitka, te smo se dogovorili da će dug vratiti u roku od tri godine. Rok je prošao, no on još uvijek ne spominje vraćanje duga, ai odnosi su nama zahladili. Trebam li probati otvoreno razgovarati s njim ili putem suda ishoditi povrat duga? (B. S., Koprivnica)

Odgovor: Postupili ste jako naivno kada ste novac posudili bez sklapanja ugovora o zajmu i osiguranja odgovarajućih instrumenata vraćanja duga u obliku vlastite bianko mjenice ili bianko zadužnice. Na žalost, od svih dokaza, raspolažete samo potvrdom o primitku novca te usmenim dogovorom o dospijecu duga. Predlažem vam da s kumom pokušate dogovoriti povrat duga, makar i u rata-ma. To je možda i prilika da naknadno sklopite ugovor o zajmu kojim ćete utvrditi uvjete (dospijec, kamate i sl.) Ako on na to ne pristane, morat ćete podnijeti tužbu. U tom slučaju preporučujem vam da angažirate odvjetnika, te povedite računa o općem roku zastare koji iznosi pet godina od dana dospijeca.

S 41 u mirovinu?

Pitanje: Nakon smrti supruga ostala sam sama s dvoje maloljetne djece koja su korisnici obiteljske mirovine po ocu. U međuvremenu sam se teško razboljela i nisam više sposobna raditi. S obzirom da sam tek navršila 41 godinu, zanima me imam li pravo na obiteljsku mirovinu, iako ne ispunjavam uvjete u pogledu životne dobi? (V. B., Zagreb)

Odgovor: Člankom 67, st. 1, točka 3 Zakona o mirovinskom osiguranju, koji je stupio na snagu 1. siječnja ove godine, određeno je da udovica ima pravo na obiteljsku mirovinu bez obzira na životnu dob, ako ima djecu koja su korisnici obiteljske mirovine po ocu, te ako kod nje nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti, sve dok ta nesposobnost traje. Dakle, na starosnu mirovinu imate pravo, te trebate podnijeti zahtjev potkrijepljen dokazima navedenim u spomenutoj zakonskoj odredbi.

BESPLATNO PRAVNO SAVJETOVALIŠTE
za članove Sindikata umirovljenika
01 46 55 111 / kućni 244

Zdenka Ladišić, predsjednica Podružnice SUH-a Studentski grad

Mi znamo, hoćemo i možemo!

Možemo još mnogo toga učiniti kako bi nam svima bilo bolje. Mi to znamo, hoćemo i možemo! Učlanivši se u Sindikat, život nam je postao bogatiji i kvalitetniji. Jednostavno odbijamo ikome dopustiti da otpiše i nas i naše mirovine! ”

Rođena Osječanka, Zdenka Ladišić je nakon završene Srednje ekonomske škole radila u reeksportnom poduzeću „Ferimport“, te je nakon tri desetljeća radnog staža, kao šefica inozemnih firmi i predstavništva, otišla u mirovinu. Mogla je, kaže, još raditi no štetni ugovori i manipulacije u korist pojedinaca pridonijeli su njezinoj odluci o umirovljenju.

Njezin suprug tada je već bio u mirovini, sin, snaha i dvoje unučadi u Kanadi, a ona se upitala - „Što ću raditi u mirovini?“ Isprva se bojala te promjene, no posjet djeci pomogao joj je da lakše prebrodi prestanak radnog odnosa.

- Osjećala sam da sam u izvrsnoj mentalnoj i fizičkoj snazi, pa to što sam se umirovila za mene nipošto nije značilo i da sam se - umirila. Po povratku iz Amerike odmah sam se upisala u Pučko otvoreno učilište, gdje sam osam godina pohađala tečajeve iz informatike, fotografije, arheologije, ali i mnoge druge. Uz to sam i devet godina rekreativno vježbala u Kulturnom centru Dubrava i plivala na bazenima Mladost. I onda sam jednog dana otkrila da se u našem Mjesnom odboru počinju održavati vježbe za kralježnicu te sam se odmah uključila, priča naša aktivna povjerenica živog sportskog duha, te nastavlja:

- Voditelj vježbi je bio Stevo Živčić, tadašnji predsjednik HSU-a Studentskog grada. Kako nisam bila uključena ni u jednu stranku, učlanila sam se, te počela sudjelovati u druženjima, izletima i ostalim aktivnostima. Uskoro smo zamijetili neke aktivnosti Sindikata umirovljenika, pa je „pala“ ideja da kolege Stevo Živčić, Snježana Živčić, Jadranka Bogner i ja odemo u Sindikat i malo se raspitamo o svemu. Primila nas je Milica Čavkić, potpredsjednica SUH-a i predsjednica Odbora za učlanjivanje te prava i povlastice članstva, koja nas je opširno informirala o radu Sindikata te strpljivo odgovarala na naša pitanja. Na kraju nam je savjetovala da osnujemo novu podružnicu, jer je, prema njezinim riječima, u nama vidjela veliki potencijal. Kako je vrijeme kasnije pokazalo, bila je u pravu.

U sklopu glavnih aktivnosti, članovi Podružnice SUH-a Studentski grad, uz već spomenute vježbe za kralježnicu, dva puta tjedno održavaju sportske sekcije, igra se stolni tenis, pikado, karta belot, a prakticira i tzv. nordijsko hodanje. Sudjelovali smo u 1. Sportskim susretima SUH-a, a upravo je Studentski grad bio domaćinom 2. susreta održanih 27. rujna ove godine - domaća ekipa osvojila je zlatne medalje! Osim sporta, neumorni SUH-ovci Studentskog grada imaju vrlo raznolike interese.

- Izvrsni smo u pravljenju čestitki tzv. quilling tehnikom, pa smo u trgovačkom centru „Garden mall“ dva tjedna predstavljali svoje radove, a snimila nas je i zagrebačka televizija Z-1. Imali smo i tečaj informatike, zdravstvene programe te održali zanimljivo edukativno predavanje o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju. Bilo je tu i odlazaka na koncerte i u kazalište, sudjelovali smo u akciji „Hrvatska volontira“, na manifestacijama u povodu Tjedna udruga i Međunarodnog dana starijih osoba na Zrinjevcu, te na Jarunskim sportskim susretima. Također, organizirali smo i mamografski pregled za žene, a od rujna smo krenuli i s mjerenjem tlaka i šećera u krvi. Raduje nas i to što smo ostvarili kontakt s umirovljenicima iz grada Lendave u Sloveniji, uspješno surađujemo i s drugim zagrebačkim podružnicama SUH-a te Maticom umirovljenika Novi Zagre. Imamo i Facebook stranicu, a kolegice Živčić, Vukojević i ja izdajemo list „Juniori i seniori“. Moram spomenuti i to kako smo posebno ponosni na naše humanitarno djelovanje za pomoć djeci u Africi.“ - neumorno nabraja Zdenka.

No naša vedra i vrijedna sindikalistica, iako umirovljenički život nastoji prožeti novim iskustvima, stjecanjem novih vještina, rekreacijom i druženjima, svjesna je činjenice da su umirovljenici ipak najugroženija skupina našeg društva.

- Mi umirovljenici smo veliki umjetnici u preživljavanju! Razočaram se svaki put kada na našim protestima sretnem ista lica, a ostalih kao da se to ne tiče, kao da su zadovoljni i nemaju se potrebu boriti za svoja prava. Svi imamo 24 sata dnevno na raspolaganju i na nama je kako ćemo i gdje to vrijeme iskoristiti. Ima u nama i znanja i borbenog duha - samo da je zdravlja! Možemo još mnogo toga učiniti kako bi nam svima bilo bolje. Mi to znamo, hoćemo i možemo! Učlanivši se u Sindikat, život nam je postao bogatiji i kvalitetniji. Jednostavno odbijamo ikome dopustiti da otpiše i nas i naše mirovine! Iako smo mlada Podružnica koja djeluje tek drugu godinu, uvjereni sam kako su svi naši članovi i više nego zadovoljni dosadašnjim radom svoje Podružnice i svog Sindikata.

- Preporučujem svima - učlanite se u SUH, u šarenilu programa i aktivnosti sigurno ćete pronaći nešto za sebe, a naučit ćete i mnoštvo novih vještina te steći brojna nova poznanstva i prijatelje. Zajedničkim snagama možemo mnogo toga promijeniti na bolje! (Marina Tripović)